

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

JAVNOG PREDUZEĆA „AUTOCESTE FBIH“ D.O.O. MOSTAR

2020.

Broj: 01-02-09-11-4-2042-6/20

Sarajevo, juli 2021.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
III	KRITERIJI ZA REVIZIJU.....	6
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	7
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	8
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	11
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	12
6.1	BILANS USPJEHA	12
6.1.1	Prihodi	12
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	13
6.1.1.2	Finansijski prihodi.....	14
6.1.2	Rashodi.....	15
6.1.2.1	Poslovni rashodi	15
6.1.3	Finansijski rezultat.....	20
6.2	BILANS STANJA.....	20
6.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	20
6.2.2	Tekuća sredstva.....	25
6.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	25
6.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	25
6.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	26
6.2.3	Kapital.....	27
6.2.4	Obaveze.....	27
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	32
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	32
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	32
7.	JAVNE NABAVKE	33
7.1	Postupci nabavki provedeni po Zakonu o javnim nabavkama.....	33
7.2	Postupci nabavki provedeni po međunarodnim procedurama.....	36
8.	SUDSKI SPOROVI.....	39
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	39
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	41
I	TABELARNI PREGLED OBAVEZA PO KREDITIMA.....	41
	Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine.....	42
	Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine	44
	Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine (direktna metoda)	45
	Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2020. godine.....	46

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine“ d.o.o. Mostar (u daljem tekstu: Društvo)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, finansijski izvještaji ne prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2020. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Iskazani poslovni prihodi u iznosu od 186.695.180 KM precijenjeni su za 154.941.293 KM jer predstavljaju javni prihod (akciza na gorivo) koji ne ispunjava uslove za priznavanje u poslovne prihode u skladu s Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima. Zbog navedenog ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat u iznosu od 131.676.282 KM (tačka 6.1.1.1 Izvještaja).**

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Prema Rješenju Porezne uprave iz jula 2016. godine, utvrđena je poreska obaveza po osnovu poreza na dobit i poreza na dohodak od samostalne i nesamostalne djelatnosti u iznosu od 45.414.618 KM sa pripadajućim kamatama. Na to Rješenje Društvo je podnijelo žalbu koju je Federalno ministarstvo finansija odbilo. Protiv Rješenja Federalnog ministarstva finansija vodi se upravni spor pred Kantonalnim sudom u Sarajevu. Do datuma revizije upravni spor nije okončan (tačka 8. Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjem.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje.

Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar za 2020. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za pitanja opisana u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2020. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Ne možemo potvrditi efikasnost realizacije projekata jer nisu aktivirani i stavljeni u upotrebu u skladu s Planom aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta za 2020. godinu. Za završenu dionicu Zenica jug – Zenica sjever u iznosu od 484.705.059 KM nije obezbijeđena upotrebna dozvola u skladu sa Zakonom o prostornom planiranju. Također, za ovu dionicu, kao i dionicu Svilaj – Odžak, izvršeno je povećanje prvobitno potpisanih ugovora za građenje za ukupno 42.357.128 EUR (tačka 6.2.1 Izvještaja);**
2. **S obzirom na to da kreditna sredstva nisu realizovana u skladu s Planom poslovanja i Planom aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta za 2020 godinu, Društvu je obračunata taksa za nepovučena sredstva u iznosu od 3.178.213 KM za tri ugovora koja su potpisana sa EBRD-om (tačke 6.2.4 i 7.2 Izvještaja);**
3. **Odredbe potpisanog ugovora za nabavku dva vatrogasna vozila u vrijednosti od 1.796.800 KM nisu ispoštovane. Tenderska dokumentacija za pojedine postupke nije sačinjena u skladu sa članom 53. Zakona o javnim nabavkama, u cilju jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača (tačka 7.1 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- **Društvo ne vrši analizu opravdanosti zapošljavanja, posebno zaposlenika na naplatnim mjestima, niti analizu troška/koristi uvođenja elektronskog sistema naplate radi smanjivanja rastućih troškova poslovanja. Prijem u radni odnos nije vršen u skladu sa Zakonom o radu, član 20.a), koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, te je Društvo tokom 2020. godine primjenjivalo izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Također, izvršeno je zapošljavanje blagajnika za naplatno mjesto Zenica sjever, koje do kraja 2020. godine nije pušteno u rad, te su zaposlenici raspoređeni na druga naplatna mjesta. Za 91 kilometar autoceste sa 31. 12. 2020. zaposleno je 120 blagajnika i 40 vođa smjene, za koje ukupan godišnji trošak iznosi 3.744.000 KM bruto. Odnos ukupnog broja zaposlenih i izgrađene i puštene u promet autoceste iznosi 5,1 zaposlenih po kilometru autoceste, što je znatno iznad prosjeka evropskih operatora autocesta (tačka 6.1.2.2 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 19. 7. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobaric

Dragan Kolobaric

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKE	BROJ POGLAVLJA
1.	Prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu, s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju.	tačka 4.
2.	Javne prihode namijenjene za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta po primitku iskazivati na poziciji dugoročnih razgraničenja do njihove realizacije, u cilju fer i istinitog iskazivanja finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja Društva.	tačka 6.1.1
3.	Evidentiranje prihoda od naplate cestarine povezati softverskim rješenjem sa računovodstvenom evidencijom, kako bi se postigla ažurnost evidencije prihoda i smanjila mogućnost greške.	tačka 6.1.1
4.	Uspostaviti evidenciju zemljišta u vlasništvu Društva koja će sadržavati sve osnovne podatke o njemu (na koje se parcele odnosi iskazana vrijednost, zemljišnoknjižni izvadak, površina, raniji vlasnik, katastarska općina).	tačka 6.2.1
5.	Amortizaciju za sva sredstva obračunavati od momenta stavljanja u upotrebu, u skladu sa zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.	tačka 6.2.1
6.	Osigurati efikasnost realizacije projekata izgradnje u skladu s Planom aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta za 2020 godinu.	tačka 6.2.1
7.	Za završene dionice obezbijediti potrebne dozvole prije otvaranja i stavljanja u upotrebu, u skladu sa članom 66. Zakona o prostornom planiranju, koji nalaže da se građevina može koristiti tek nakon što Ministarstvo prostornog uređenja izda odobrenje za upotrebu.	tačka 6.2.1
8.	Potrebno je prije potpisivanja ugovora s međunarodnim kreditorima okončati sve pripreme za gradnju dionice, kako bi se uskladila izgradnja sa operativnošću i izbjegli troškovi takse na nepovučena sredstva.	tačka 6.2.4
9.	Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.	tačka 6.5
10.	Izvršiti analizu i ispitivanje tržišta (cost-benefit analizu za sistem naplate cestarine, nadzora i upravljanja autocestom), kako bi se realno procijenio i planirao iznos nabavke, u cilju utvrđivanja cijene i konkurentnosti na tržištu.	tačka 7.1
11.	Tendersku dokumentaciju sačinjavati sa svim neophodnim elementima, kako bi davala potpune informacije o postupku javne nabavke, u cilju jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača, u skladu sa članom 53. Zakona o javnim nabavkama.	tačka 7.1
12.	Prilikom imenovanja komisije za javne nabavke voditi računa da većina članova poznaje propise o javnim nabavkama i da najmanje jedan član komisije posjeduje posebnu stručnost u oblasti predmeta nabavke, kako nalaže član 4. Pravilnika o uspostavljanju i radu komisije za javne nabavke.	tačka 7.1
13.	U potpunosti poštovati odredbe zaključenih ugovora, posebno vodeći računa o ispunjavanju obaveza dobavljača prilikom isporuke ugovorene robe.	tačka 7.1
14.	Društvo treba da unaprijedi cjelokupan proces i izvrši potrebne predradnje za svaki projekat, kako bi realizacija ugovora pravovremeno započela, a sredstva se koristila efikasno.	tačka 7.2

III KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
- Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH;
- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom poslovanju;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru;
- Zakon o cestama FBiH;
- Zakon o akcizama;

kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javno preduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar osnovano je prema Zakonu o cestama FBiH¹. Vlada FBiH je 1. 7. 2010. godine donijela Odluku o statusnim pitanjima JP „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar, kojom su uređeni firma, sjedište, znak, djelatnost, osnivanje podružnica, osnovni kapital, način finansiranja i poslovne knjige, organi upravljanja, prestanak, prelazne i završne odredbe, kao i druga pitanja značajna za uspješno i zakonito poslovanje Društva. Osnivač Društva je Vlada FBiH, a nadležno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija.

Prema Zakonu o cestama FBiH, Društvo je jedini upravitelj autocesta i brzih cesta u FBiH i povjereno mu je osiguranje materijalnih i drugih uslova za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu autocesta i brzih cesta. Društvo je nosilac i implementator realizacije izgradnje dijela međunarodnog autoputa Koridora V-c koji prolazi kroz Federaciju BiH (u dužini od 273 kilometra), te mreže brzih cesta koje će osigurati povezivanje Federacije BiH u regionalne i dalje međunarodne saobraćajne tokove.

Na 31. 12. 2020. godine u Društvu je bilo 465 zaposlenika (sistemizovano 1.194).

Sjedište Društva je u Mostaru, u Ulici Adema Buće br. 20. Društvo ima Ured u Sarajevu, u Ulici Hamdije Kreševljakovića br. 19.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2020. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, sa prekidima u periodu od novembra 2020. godine do maja 2021. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH izvršio je finansijsku reviziju Društva za 2018. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Društvo je postupilo u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju.

Revizijom je konstatovano da su preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti, te analizom realizacije datih preporuka, utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Ugovori su zaključeni u skladu s odredbama člana 20a, stav 2) Zakona o radu;
- 2) Trogodišnji plan poslovanja dostavljen je Uredu za reviziju institucija u FBiH;

---

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 12/10, 16/10 i 66/13

- 3) Sredstva od izvršene emisije obveznica iskorištena su u namijenjene svrhe;
- 4) Sačinjen je Plan javnih nabavki na način da je omogućeno praćenje realizovanih nabavki u odnosu na planirana sredstva;
- 5) Izmjene i dopune Plana nabavki donesene su za kalendarsku godinu na koju se Plan odnosi;
- 6) Obezbijeđena je saglasnost Nadzornog odbora za promjene vrste postupka i dijeljenje stavki iz Plana nabavki;
- 7) Društvo je izvršilo potrebne predradnje u dijelu procjena i realizacije projekta u vezi s postupkom eksproprijacije i izdavanja urbanističkih dozvola za gradnju, kako bi se skratilo vrijeme i procedure okončale bez dužeg zastoja;
- 8) Za svaki projekat radi se vremenski hodogram aktivnosti, kako bi se vidjelo gdje su kašnjenja u implementaciji (od pripreme projekta do zaključivanja i realizacije ugovora o nabavci);
- 9) Društvo inicira izmjene propisa putem nadležnog ministarstva, koji su od uticaja na efikasnost implementacije međunarodnih kreditnih aranžmana.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) U toku su aktivnosti na uspostavljanju evidencije zemljišta u vlasništvu Društva, koja će sadržavati sve osnovne podatke;
- 2) Tenderska dokumentacija nije za sve postupke sačinjena sa svim neophodnim elementima, kako bi davala potpune informacije o postupku javne nabavke, u cilju jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača.

Nerealizovane preporuke

- 1) U cilju fer i istinitog iskazivanja o finansijskom položaju i uspješnosti poslovanja Društva, u finansijskim izvještajima primljene javne prihode namijenjene za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta iskazivati na poziciji dugoročnih razgraničenja, do njihove realizacije;
- 2) Vršiti analizu i ispitivanje tržišta (cost-benefit analizu za sistem naplate cestarine, nadzora i upravljanja autocestom), kako bi se realno procijenio i planirao iznos nabavke, u svrhu utvrđivanja cijene koštanja i konkurentnosti na tržištu;
- 3) Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno 14 preporuka, od čega je devet novih i pet preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2018. godinu (tri nerealizovane i dvije djelimično realizovane).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Društvo u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, menadžment je odgovoran za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u cilju ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava. Faktor koji najviše utiče na njegovu funkcionalnost je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Društva detaljno je uređena unutrašnja organizacija, sistematizacija radnih mjesta, rukovođenje organizacionim dijelovima Društva, grupe složenosti poslova i druga pitanja u vezi s organizacijom rukovođenja. Za realizaciju poslova i ciljeva poslovanja Društvo je formiralo organizacione jedinice: Kabinet Uprave, Sektor za pravne poslove, Sektor za ekonomsko-finansijske poslove, Sektor za upravljanje i održavanje autoceste i Sektor za projektovanje i građenje. Za obavljanje poslova i radnih zadataka iz djelokruga rada sektora formiraju su niže organizacijske jedinice – službe. Samostalna organizacijska jedinica je Odjel za internu reviziju.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i njihova usklađenost s važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata.

Društvo je donijelo značajan broj internih akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka, kao što su Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama; Pravilnik o nabavci robe i vršenju usluga i ustupanja radova, Pravilnik o popisu, Pravilnik o finansijskom poslovanju, Pravilnik o blagajničkom poslovanju, Pravilnik o reprezentaciji i drugi. Međutim, navedeni interni akti nisu bili dovoljni da se uspostavi funkcionalan sistem internih kontrola, što je dovelo do određenih propusta koji se odnose na sljedeće: evidentiranje javnih prihoda u okviru poslovnih prihoda, nije uspostavljena evidencije zemljišta sa svim pokazateljima o njemu, nisu poštovane odredbe Zakona o javnim nabavkama.

Za nedostatke i slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola date su preporuke i obrazloženja u ovom Izvještaju.

Društvo je, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH¹ i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH² sačinilo Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2020. godinu i odredilo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu. U dokumentu su konstatovani propusti, ali nisu navedene mjere koje se planiraju poduzeti za dalji razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrole po COSO modelu.

Zapošljavanje radnika kontinuirano se vrši bez provođenja javnog oglašavanja, odnosno primjenjujući član 5. stav b) Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Ovaj član propisuje izuzeće od javnog oglašavanja, odnosno da se prijem u radni odnos za konkretno radno mjesto iznimno vrši bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, na određeno vrijeme, najdalje do 120 dana, jednokratno u toku kalendarske godine. Uvidom u procedure zapošljavanja i relevantnu dokumentaciju utvrdili smo kršenje navedenog člana s obzirom na to da se kod pojedinih slučajeva radilo o zapošljavanju osoba na duži period, odnosno nije se vršilo jednokratno kako to nalaže član 5. Uredbe. Naime, nakon isteka zakonskog roka od 120 dana, zaključivani su novi ugovori sa istim osobama, s tim da su vršene izmjene naziva radnog mjesta (suštinski isto radno mjesto u istom Sektoru, isti koeficijent, a drugi naziv). Navodimo primjer radnih mjesta za koja su zaključivani ugovori u kontinuitetu sa istim osobama: od 7. 10. 2019. do 28. 1. 2021. godine (mlađi stručni saradnik), od 19. 12. 2019. do 14. 12. 2020. godine (stručni saradnik), od 6. 1. 2020. do 31. 12. 2020. godine (samostalni referent) i sl. U Društvu su po osnovu ove Uredbe angažovana 24 zaposlenika.

Prijem u radni odnos nije vršen u skladu sa Zakonom o radu, član 20.a), koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, već su primjenjivana izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, te je Društvo zapošljavalo bez provođenja javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost kod zapošljavanja. Međutim, i primjena izuzeća shodno Uredbi nije ispoštovana, s obzirom na to da je Društvo zaključivalo nove ugovore sa istim osobama nakon isteka roka od 120 dana.

¹ „Sl. novine FBiH“, broj: 38/16

² „Sl. novine FBiH“, broj: 06/17

Preporuka:

- **prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu, s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, a u slučaju potrebe dosljedno primjenjivati Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH.**

Organi upravljanja Društva

Organi upravljanja Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava.

Skupštinu Društva čine opunomoćenici koje je imenovala Vlada FBiH. Opunomoćenik je Jadranko Puljić, zaposlenik Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Skupština je u 2020. godini održala četiri sjednice.

Nadzorni odbor imenovan je Odlukom Skupštine Društva, na osnovu prethodne saglasnosti Vlade FBiH na sjednici održanoj 23. 6. 2016. godine, na period od četiri godine, počevši od dana donošenja Odluke. Budući da je mandat Nadzornom odboru istekao, pokrenuta je procedura za novo imenovanje. Nadzorni odbor čine: v. d. Dobroslav Galić – predsjednik, v. d. Zlatan Lovrić – član, v. d. Bilal Tulumović – član, v. d. Ante Vrdoljak – član i v. d. Ibrahim Badžak – član. Nadzorni odbor održao je osam sjednica u 2020. godini.

Upravu Društva čine: Adnan Terzić – direktor, v. d. Ešef Džafić – izvršni direktor za projektovanje i građenje (do jula 2020. godine Jasmin Bučo), Marin Jelčić – izvršni direktor za upravljanje i održavanje, Ivica Ćurić – izvršni direktor za ekonomsko-finansijske poslove i Adisa Kadić – izvršna direktorica za opće, kadrovske i pravne poslove. Upravu Društva imenovao je Nadzorni odbor na osnovu saglasnosti Vlade FBiH, na mandatni period od četiri godine, počevši od 25. 5. 2017. godine.

Odbor za reviziju čine: Ismet Hajdar – predsjednik, Slobodan Vukoja – član i Nina Džidić – članica, imenovani na osnovu Odluke Vlade FBiH i Odluke Skupštine Društva, nakon provedenog konkursa 28. 12. 2018. godine, na period od četiri godine. Odbor za reviziju u 2020. godini održao je 12 sjednica na kojima je razmatrao Izvještaje Odjela za internu reviziju u skladu sa svojim nadležnostima.

Interna revizija

Odjel za internu reviziju uspostavljen je u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru FBiH, provedbenim aktima subjekta revizije (Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Društva). Odjel se sastoji od tri člana: direktorica Muamera Šišić, koja nije zaposlenica Društva i imenovana je Odlukom Odbora za reviziju od 18. 12. 2020. godine na mandatni period od četiri godine, nakon isteka prethodnog mandata, i dva izvršioca. Sačinjen je i usvojen Strateški plan interne revizije. Odjel za internu reviziju sačinio je Program rada (Godišnji plan revizije) i Studiju rizika za 2020. godinu. Sačinjena su 23 Izvještaja koja su se odnosila na revizije: javnih nabavki, popisa, upravljanje likvidnošću, primjene propisa u zapošljavanju, reviziju seta finansijskih izvještaja, implementaciju preporuka datih u prethodnim izvještajima i dr. U januaru 2021. sačinjen je godišnji Izvještaj o radu za 2020. godinu, u kojem je navedeno da su u pojedinačnim izvještajima konstatovane nepravilnosti za koje su date preporuke radi njihovog otklanjanja.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Uprava Društva sačinjava trogodišnje, odnosno godišnje planove poslovanja u skladu s članovima 22–24. Zakona o javnim preduzećima, 22–25. Zakona o cestama, sa Statutom Društva i Pravilnikom za izradu plana poslovanja.

Trogodišnji plan poslovanja za period 2020–2022. godine sačinjen je 10. 12. 2019., koji je Nadzorni odbor odobrio 31. 1. 2020. godine. Nakon dobivene saglasnosti Vlade FBiH 5. 6. 2020. godine, Skupština Društva je usvojila Plan 26. 6. 2020. godine. Trogodišnji plan je urađen sa analizama trenutnog stanja i planiranih aktivnosti izgradnje autoceste i brzih cesta.

U finansijskom aspektu trogodišnjeg plana dat je pregled projekcije očekivanih prihoda, rashoda, kapitalnih izdataka, izvora finansiranja, otplate kredita i projicirani finansijski rezultat.

Društvo je, u skladu sa članom 22. Zakona o javnim preduzećima, Trogodišnji Plan dostavio Uredu za reviziju institucija u FBiH.

Plan poslovanja za 2020. godinu Uprava je sačinila 10. 12. 2019, koji je Nadzorni odbor usvojio 31. 1. 2020. godine. Nakon što je Vlada FBiH dala saglasnost na Plan 28. 2. 2020, Skupština Društva ga je usvojila 31. 3. 2020. godine. Plan za 2020. sačinjen je u skladu sa donesenim internim procedurama za izradu plana i izvještavanje, Smjernicama resornog ministarstva za izradu plana poslovanja za 2020. godinu, te Smjernicama Uprave za najznačajnije aktivnosti koje se planiraju otpočeti u planiranom periodu. Planom su detaljnije razrađeni: organizacija poslovanja, analiza trenutnog stanja u izgradnji koridora V-c, plan aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta, plan poslovnih aktivnosti, projekcija prihoda i rashoda, projekcija izvora finansiranja (kredit i otplata), te kapitalna ulaganja.

Praćenje izvršenja Plana poslovanja vrši Uprava, zajedno sa Sektorom za ekonomsko-finansijske poslove/Služba za plan i analizu. Uprava Društva polugodišnje i godišnje razmatra ostvarenje godišnjeg plana poslovanja, i u slučaju potrebe donosi odluku o njegovom revidiranju i usaglašavanju, radi prilagođavanja nastalim promijenjenim uslovima.

Uprava Društva sačinila je 1. 12. 2020. godine prijedlog rebalansa Plana poslovanja za 2020. godinu i rebalansa Trogodišnjeg plana poslovanja za period 2020–2022. godine, s obzirom na to da je ostvarena realizacija kapitalnih ulaganja značajno manja u odnosu na planirane vrijednosti. Nadzorni odbor je 12. 2. 2021. godine usvojio prijedlog rebalansa planova poslovanja, po isteku fiskalne godine, te uputio Vladi FBiH na saglasnost. Do okončanja revizije Vlada FBiH nije razmatrala rebalans.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su u sljedećim iznosima:

KM							
R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2019. god.	Plan za 2020. god.	Rebalans plana za 2020. god.	Ostvareno u 2020. god.	Indeks (6/3)	Indeks (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Prihodi	209.859.853	217.921.280	186.125.969	200.685.047	96	108
II	Rashodi	76.110.323	82.377.873	78.547.986	69.008.765	91	88
III	Finansijski rezultat	133.749.530	135.543.407	107.577.983	131.676.282	98	122

Razlog smanjenja ukupnih prihoda u odnosu na 2019. godinu odnosi se na smanjenje prihoda od akcize i takse za korištenje autoceste.

Rashodi su iskazani u iznosu od 69.008.765 KM, što je u odnosu na Rebalans plana manje za 9.539.221 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje za 7.101.558 KM, i najvećim dijelom se odnosi na smanjenje rashoda po negativnim kursnim razlikama.

Finansijski rezultat iskazan je u iznosu od 131.676.282 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 2.073.248 KM.

Planirane su i ostvarene sljedeće investicije, čiji je prikaz dat u tabeli:

R. br.	Pozicija	Plan ulaganja za 2020. god.	Rebalans plana ulaganja za 2020. god.	Ostvareno u 2020. god.	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
A	Ulaganja na izgradnji Koridora V-c	527.646.766	396.762.429	404.012.115	102
I	Otkup zemljišta	66.550.000	43.300.000	46.528.879	107
III	Usluge projektovanja	17.422.330	8.954.664	9.030.615	101
IV	Građenje	421.011.092	327.428.128	332.701.108	102
V	Usluge nadzora nad građenjem	19.709.009	15.707.197	15.032.217	96
VI	Usluge projekt menadžera	1.957.205	823.484	622.296	76
VII	Ostale stručne usluge kao podrška projektima u građenju	280.000	0	0	0
VIII	Obaveze u sklopu poslova eksproprijacije	300.000	280.000	0	0
IX	Arheološka istraživanja – vlastita sredstva	417.130	268.956	97.000	36
B	Kapitalna ulaganja na upravljanju i održavanju autocesta	26.898.500	5.672.468	5.921.432	104
C	Ulaganja u informacione tehnologije	1.290.000	870.000	536.883	62
D	Ostala ulaganja	5.041.325	820.710	65.235	8
	UKUPNO	560.876.591	404.125.607	410.535.665	102

Smanjenje na poziciji kapitalnih ulaganja u odnosu na prvobitni plan odnosi se prvenstveno na izvođenje radova na sanaciji kolničke rekonstrukcije, mostova i elemenata autoceste na dionici Podlugovi – Sarajevo sjever, sanaciju mosta MO6, kao i radove sanacije odvodnje. Smanjenje planirane realizacije posljedica je nemogućnosti provođenja postupaka javnih nabavki prema Odluci Nadzornog odbora. Zbog pojave pandemije COVID-19 mogli su se pokretati samo postupci javnih nabavki koji su neophodni za neometano i kontinuirano obavljanje djelatnosti i održavanje bezbjednosti saobraćaja. Smanjenje na poziciji ostalih ulaganja odnosilo se na nabavku projektne dokumentacije i poslovne zgrade u Mostaru.

Uprava Društva redovno izvještava Nadzorni odbor o provedenim aktivnostima, posebno po izradi polugodišnjeg i godišnjeg obračuna za prethodnu poslovnu godinu. Nadzorni odbor Vladi FBiH i Skupštini Društva šalje godišnji izvještaj o poslovanju na usvajanje.

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Nadzorni odbor i Skupština Društva do okončanja konačne revizije nisu razmatrali Godišnji izvještaj o poslovanju, kao ni ostale akte.

6.1 BILANS USPJEHA

6.1.1 Prihodi

Struktura ostvarenih prihoda iskazana u finansijskim izvještajima je sljedeća:

	KM	
	od 1. 1. do 31. 12. 2020.	od 1. 1. do 31. 12. 2019.
PRIHODI	200.685.047	209.859.853
Poslovni prihodi	186.695.180	209.465.690
Finansijski prihodi	13.987.759	340.781
Ostali prihodi i dobici	2.108	53.382

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 186.695.180 KM. U okviru poslovnih prihoda iskazane su: naknada za autoceste i ceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata (akciza na gorivo) u iznosu od 154.941.293 KM, posebne naknade – za upotrebu autoceste, brzih cesta i objekata sa naplatom na cestama u iznosu od 30.892.635 KM, naknade za korištenje cestovnog zemljišta ili od reklamnih znakova i ostale naknade po posebnim propisima u iznosu od 506.284 KM i prihodi od prodaje robe (ACC TAG) u iznosu od 229.461 KM.

Prihodi od naknada za autoceste i ceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata (akciza na gorivo) iskazani su u iznosu od 154.941.293 KM. Društvo finansijska sredstva za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju autocesta i brzih cesta, za rad i funkcionisanje i proširenje materijalne osnove rada iz osnovne djelatnosti osigurava iz takse za korištenje autoceste, godišnjih, posebnih i drugih naknada za korištenje autocesta i brzih cesta, akciza na gorivo/maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata, koji imaju karakter javnih prihoda, iz kredita, donacija/grantova, a u skladu sa Zakonom o cestama FBiH.

Akciza i putarina su posebni oblici indirektnih poreza, koji su u Bosni i Hercegovini regulisani Zakonom o akcizama u BiH i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini, usvojenim krajem 2017. godine. Društvo ostvaruje dio prihoda od putarine u visini od 0,20 KM po litru proizvoda, namijenjen za izgradnju autocesta.

Prema odredbama člana 94. Zakona o cestama FBiH, upravitelji javnih cesta obavljaju poslove od općeg interesa, ne posluju na komercijalnoj osnovi, niti su osnovani radi sticanja dobiti, već svoje aktivnosti obavljaju na osnovu plana i programa rada koji odobrava osnivač – Vlada FBiH. Raspodjela prihoda po ovom osnovu vrši se prema Odluci o privremenoj raspodjeli prihoda Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje iz 2018. godine (10% ostaje na podračunu kod Centralne banke BiH, 59% pripada Federaciji BiH, 39% Republici Srpskoj i 2% Brčko distriktu). Razlika javnih prihoda i javnih rashoda upravitelja javnih cesta predstavlja finansijski rezultat koji je neoporeziv. Finansijski rezultat raspoređuje se na obaveze prema planiranoj namjeni. Ovako stvorene obaveze predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta. Poslovne knjige i druge evidencije upravitelja vode se u skladu sa Kontnim planom za privredna društva. Od 1. 2. 2018. godine, od kada se primjenjuje Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini kojim je povećan iznos akcize, do 31. 12. 2020. Društvo je ostvarilo prihode po ovom osnovu u visini od cca 486 miliona KM.

Prihodi po osnovu akciza na gorivo ne zadovoljavaju zahtjeve Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, koji je u primjeni od 1. 1. 2018. godine, jer nije ispunjen osnovi uslov za njegovo priznavanje, a to je postojanje obostrano odobrenog Ugovora s kupcem. Naime, radi se o javnom prihodu na koji Društvo nema nikakav uticaj, jer se ovi prihodi uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje BiH, a njihova raspodjela vrši se u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda¹.

Društvo neosnovano u cijelosti vrši priznavanje primljenih javnih prihoda u okviru poslovnih prihoda, što za posljedicu ima iskazivanje neto dobiti u iznosu od 131.676.282 KM. Javni prihodi namijenjeni su za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta, te njihovo uključivanje u poslovne prihode dovodi do nerealnog iskazivanja podataka o finansijskom položaju i uspješnosti poslovanja Društva.

Ukoliko bi prihodi po osnovu akciza na gorivo bili isključeni iz poslovnih prihoda, kako nalaže MSFI 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, dobila bi se realnija slika uspješnosti poslovanja Društva jer bi ukupni poslovni prihodi iznosili 31.753.887 KM, a poslovni rashodi 61.999.640 KM (od čega je trošak amortizacije 31.922.952 KM, a troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iznose 17.670.840 KM).

Ovakav način evidentiranja javnih prihoda namijenjenih za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta dovodi do nerealnog iskazivanja podataka o finansijskom položaju

---

¹ „Sl. glasnik BiH“ br.49/09

i uspješnosti poslovanja Društva. Zbog navedenog ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat u iznosu od 131.676.282 KM, jer Finansijski izvještaji nisu sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, MRS-om i MSFI-jem.

Preporuka:

- ***javne prihode namijenjene za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta po primitku iskazivati na poziciji dugoročnih razgraničenja do njihove realizacije, u cilju fer i istinitog iskazivanja finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja Društva.***

Prihodi od cestarine iskazani su u iznosu od 30.892.635 KM i manji su za 14% u odnosu na 2019. godinu (35.936.801 KM), što je rezultat smanjenog prometa vozila po svim dionicama. Prihod se priznaje u momentu potrošnje, odnosno ostvarene upotrebe autoceste. Naplaćene, a neiskorištene cestarine (dopune ACC tag uređaja) iskazuju se na kontu odgođenog prihoda, u bilansu stanja.

Cestarina se naplaćuje gotovinski ili putem kartica. Prema knjigovodstvenoj evidenciji, od navedenih prihoda 66% ili 20.339.360 KM naplaćeno je gotovinski. Blagajničko poslovanje vodi se za cestarinu, prodaju i dopunu TAG uređaja, plaćenu gotovim novcem. Svako naplatno mjesto ima svoju blagajnu. Visina blagajničkih maksimuma za blagajne po naplatnim stanicama određena je Odlukom direktora, donesenom u septembru 2015. godine.

Uputstvom za slanje blagajničkog dnevnika sa naplatnih mjesta definiše se proces elektronskog slanja blagajničkog izvještaja u svrhu evidentiranja naplate cestarine, odgovarajućih evidentiranja i arhiviranja, kao i kontrola pristupa i odgovornosti vezane za dokumente. Služba za naplatu cestarine, koja je u organizacionom dijelu Društva u Sarajevu, u okviru Sektora za upravljanje i održavanje, vrši naplatu i kontrolu naplaćene cestarine na naplatnim mjestima.

Prikupljanje i predaja dnevnih pazara definisana je Procedurom za prikupljanje i predaju dnevnih pazara od naplate cestarine. Prikupljanje pazara odvija se na dnevnoj osnovi (osim vikendom i praznicima). Na kraju smjene svaki blagajnik broji i razvrstava dnevni pazar, popunjava obrazac „Dnevni izvještaj o prometu“ i specifikaciju pologa novca u tri primjerka uz prisustvo vođe smjene. Svojim potpisom vođa smjene razdužuje blagajnike sa blagajnom, magnetnim karticama, slipovima, čime potvrđuje ispravnost postupka. Primopredaja novca odvija se kroz tzv. Knjigu primopredaje vrijednosne pošiljke, uz potpis zaposlenika odjela analitike i praćenje prihoda naplate cestarine i vođe tima zaštitarske agencije. Nakon položenog pazara, banka dostavlja uplatnicu. Služba za naplatu cestarine kopiju uplatnice o položenom pazaru na banku dostavlja u Ekonomsko-finansijski sektor koji se nalazi u organizacionom dijelu Društva u Mostaru. Na osnovu dostavljene kopije uplatnice sačinjava se Dnevnik – izvještaj blagajne i evidentira naplaćena naknada za korištenje autoceste (cestarina) u gotovini. Dnevni izvještaj o naplaćenju gotovini i izvršenom pologu gotovine čuva se u Službi za naplatu cestarine, a kopije se dostavljaju Službi za računovodstvo.

Uvidom u dokumentaciju konstatovali smo da se naknada za korištenje autoceste (cestarina), naplaćena u gotovini, knjigovodstveno evidentira nakon što se izvrši polog pazara na banku. Evidentiranje prihoda od naplate cestarine nije uvezano sa računovodstvenim sistemom, jer nije implementirano softversko rješenje, što za posljedicu ima neažurnost knjigovodstvene evidencije prihoda i rizik od greške uticaja ljudskog faktora i uticaja eksternih faktora (banke).

Preporuka:

- ***evidentiranje prihoda od naplate cestarine povezati softverskim rješenjem sa računovodstvenom evidencijom, kako bi se postigla ažurnost evidencije prihoda i smanjila mogućnost greške.***

Prihodi od izdavanja cestovnog zemljišta iskazani su u iznosu od 506.284 KM i odnose se na prihode ostvarene po osnovu zaključenih ugovora, a radi obavljanja pratećih djelatnosti na cestovnom zemljištu. Izvršen je uvid u potpisane ugovore i njihovu realizaciju i nisu utvrđene nepravilnosti.

6.1.1.2 Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani su u iznosu od 13.987.759 KM i najvećim dijelom odnose se na: prihode od pozitivnih kursnih razlika u iznosu od 13.636.127 KM, prihode od kamata na oročena sredstva u

iznosu od 181.624 KM, naplate šteta od osiguravajućih društava u iznosu od 141.036 KM, prihode od obustava zaposlenika u iznosu od 15.203 KM, i prihode od naplata manjkova od zaposlenih u iznosu od 5.993 KM. Prihod od pozitivnih kursnih razlika predstavlja 97% ukupnih finansijskih prihoda i rezultat je promjene kursa valuta američkog dolara i kuvajtskog dinara (Kuvajtski fond za izgradnju poddionice Drivuša – Klopče i kredite Fonda za međunarodni razvoj OFID za poddionice Klopče – Gornja Gračanca i Vranduk – Ponirak). Društvo obračun kursnih razlika vrši polugodišnje, na osnovu važećeg kursa Centralne banke BiH. Uvidom u dostavljene obračune, nismo utvrdili nepravilnosti.

6.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u iznosu od 69.008.765 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 7.101.558 KM, a čine ih:

	KM	
	1.1.-31.12.2020.	1.1.-31.12.2019.
RASHODI	69.008.765	76.110.323
Poslovni rashodi	61.999.640	64.474.777
Nabavna vrijednost prodane robe	229.462	308.960
Materijalni troškovi	1.870.156	1.766.563
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	17.670.840	16.826.989
Troškovi proizvodnih usluga	9.552.806	9.575.438
Amortizacija	30.076.688	32.651.008
Troškovi rezervisanja	1.246.216	1.860.229
Nematerijalni troškovi	1.353.472	1.485.590
Finansijski rashodi	6.819.790	11.533.366
Ostali rashodi i gubici	168.295	27.082
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	19.893	38.673
Rashodi iz osn. prom. rač. politika i ispr. neznač. greš. iz ranijih razdoblja	1.147	36.425

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 61.999.640 KM i čine najznačajniju stavku u strukturi ukupnih rashoda.

6.1.2.1.1 Nabavna vrijednost prodane robe

Nabavna vrijednost prodane robe iskazana je u iznosu od 229.462 KM, odnosi se na troškove prodaje uređaja za elektronsku naplatu cestarine (ACC TAG uređaja).

6.1.2.1.2 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu od 1.870.156 KM i u direktnoj su vezi sa ostvarenim prihodom po osnovu obavljanja redovne djelatnosti. Najvećim dijelom odnose se na: utrošenu električnu energiju od 1.180.314 KM, utrošeno gorivo za transportna sredstva od 140.170 KM, utrošene sirovine i materijal od 311.092 KM, otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma od 119.663 KM i utrošene rezervne dijelove u iznosu od 83.974 KM.

Utrošeno gorivo za službena vozila iskazano je u iznosu od 140.170 KM. Društvo ima 32 vozila (putnička i teretna vozila), a koriste se u skladu sa Uputstvom o uslovima i načinu korištenja službenih vozila (2019. godine). Uputstvom je definisano vođenje evidencije o izdatim putnim nalogima vozila. Na kraju mjeseca vrši se usaglašavanje evidencije putnih naloga u skladu sa izvještajem o potrošnji goriva. Društvo je nabavku goriva vršilo od dobavljača „HIFA Petrol“ d.o.o. Sarajevo, u skladu sa okvirnim sporazumom sklopljenim nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke.

Uvidom u uzorkom odabranu dokumentaciju utvrdili smo da nije bilo nepravilnosti.

6.1.2.2 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Struktura poslovnih rashoda za plaće i ostala lična primanja je sljedeća:

	KM
Troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih	17.670.840
Troškovi plaća i naknada plaća	16.015.874
Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih	1.524.308
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	130.658

Troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 17.670.840 KM.

Izvršen je uvid u obračun i isplatu plaća i naknada za januar, juli i decembar 2020. godine. Prilikom obračuna primjenjuju se odredbe Zakona o radu,¹ Pravilnika o radu (u primjeni od decembra 2016. godine), Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta (januar 2019. godine) i ugovora o radu. Pravilnikom o radu na jedinstven način regulisane su plaće zaposlenih, osnovna i najniža neto plaća, koeficijenti po grupama složenosti poslova, dodaci i naknade plaća i dodatna primanja. Najniža plaća predstavlja umnožak najniže neto cijene jednog sata rada i broja radnih sati u mjesecu, te kao takva čini osnovicu za obračun plaće. Najniža neto cijena jednog sata rada u Društvu iznosi 2,70 KM. Raspon koeficijenata kreće se od 1,00 do 7,40. Najviša neto plaća isplaćena u Društvu je plaća direktora u iznosu od 5.419 KM, a najniža u iznosu od 996 KM.

Visinu plaća za direktora i izvršne direktore utvrđuje Nadzorni odbor i reguliše se menadžerskim ugovorom. Na ugovore je data saglasnost Federalnog ministarstva prometa i komunikacija (resornog ministarstva), u skladu sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Menadžerskim ugovorima utvrđena je osnovna mjesečna plaća direktora Društva u iznosu od 5,00, a izvršnim direktorima u iznosu od 4,7 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, uvećana za svaku godinu navršenog staža za 0,6%.

Zapošljavanje u Društvu vrši se javnim konkursom, na osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH i programom sufinansiranja Zavoda za zapošljavanje. Na osnovu Uredbe u 2020. godini primljeno je osam zaposlenika na određeno do godinu dana, osam na mjesta pripravnika u sklopu programa sufinansiranja i javnim konkursom 18 zaposlenika na radno mjesto blagajnika – naplata cestarine. Na dosadašnjoj izgrađenoj dionici autoputa postoji 12 naplatnih mjesta, sa 35 ulaznih traka i 36 izlaznih. Na naplatnom mjestu Zenica sjever (koje sa 31. 12. 2020. nije otvoreno), predviđeno je osam blagajnika i četiri vođe smjene. Budući da se dionica još nije otvorila, nakon provedenog konkursa blagajnici su raspoređeni na naplatnim mjestima Zenica jug i Lašva.

Ističemo da je za 91 kilometar autoceste sa 31. 12. 2020. zaposleno 120 blagajnika i 40 vođa smjene.

Prosječan mjesečni trošak po blagajniku iznosi 1.250 KM neto (1.800 KM bruto), što znači da je prosječni mjesečni trošak blagajnika cca 150.000 KM neto, odnosno 1.800.000 KM godišnje (bruto: 2.592.000 KM godišnje).

Za vođe smjene prosječan mjesečni trošak iznosi 1.600 neto (2.400 bruto). Prosječni mjesečni trošak plaće iznosi neto cca 64.000 KM, na godišnjem nivou 768.000 KM (bruto: 1.152.000 KM godišnje).

Ukupni trošak za 2020. godinu za 160 zaposlenih na blagajnama autoputa (blagajnici i vođe smjene) iznosio je 2.568.000 KM neto (3.744.000 KM bruto).

Ističemo činjenicu da je sistematizacijom predviđeno ukupno 250 radnih mjesta (blagajnici i vođe smjene), a već je popunjeno 160 (dok dužina cijelog koridora V-c iznosi 273 km).

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16

Na osnovu navedenog konstatuje se da Društvo ne vrši analizu opravdanosti zapošljavanja blagajnika radi naplate cestarine, niti analizu troška/koristi uvođenja elektronskog sistema naplate radi smanjivanja rastućih troškova poslovanja. Također, odnos ukupnog broja zaposlenih i izgrađene i puštene u promet autoceste iznosi 5,1 zaposlenih po kilometru autoceste (465 zaposlenih u odnosu na 91 km autoputa), dok prosjek evropskih operatora autocesta iznosi 2,2 zaposlena po kilometru autoceste. Odnos sistematizovanih radnih mjesta i ukupne dionice koridora V-c je 4,37 zaposlenih po kilometru autoceste (sistematizovana 1.194 radna mjesta, a ukupna dionica 273 km).

Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih, iskazani u iznosu od 1.524.308 KM, regulisani su Pravilnikom o radu i odlukama direktora o visini utvrđenih naknada. U okviru ovih troškova izvršen je uvid u značajnije troškove: isplata toplog obroka od 833.705 KM, prevoz na posao i sa posla od 357.731 KM i regres za godišnji odmor u iznosu od 207.360 KM, te troškovi za službena putovanja u zemlji i inostranstvu od 37.530 KM.

Naknade za topli obrok obračunavale su se na osnovu Odluke direktora o utvrđivanju visine naknade za ishranu u toku rada u visini od 1% dnevno prosječne mjesečne neto plaće ostvarene u Federaciji BiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Naknade za prevoz na posao i sa posla odnose se na troškove prevoza za zaposlenike kojima nije osiguran prevoz na posao i sa posla, a čije je mjesto stanovanja od mjesta rada udaljeno najmanje dva kilometra. Utvrđene su članom 40. Pravilnika o radu, po kojem radnik koji putuje svaki dan na posao od mjesta stanovanja do mjesta rada ostvaruje pravo na mjesečnu naknadu za prevoz utvrđen po kilometrima. Maksimalan iznos naknade (veće od 61 kilometar) iznosi 150 KM mjesečno. Pravo na naknadu ostvaruje se na temelju pisanog zahtjeva radnika, potvrde o prebivalištu i utvrđene kilometraže potvrdom BIHAMK-a.

Naknada zaposlenima za godišnji odmor (regres) obračunata je i isplaćena u skladu s Pravilnikom o radu i Odlukom o visini regresa, u iznosu od 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji u posljednja tri mjeseca prije isplate.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih odnose se na troškove dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu. Visina dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu isplaćuje se na način propisan za federalne organe uprave.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su u iznosu od 130.658 KM i odnose se na: troškove naknada članovima odbora u iznosu od 123.009 KM i troškove po osnovu zaključenih ugovora o djelu u iznosu od 7.649 KM, te pripadajućih poreza i doprinosa.

Naknade članovima odbora odnose se na isplate naknada članovima Nadzornog odbora, članovima Odbora za reviziju, punomoćniku Skupštine Društva, direktoru interne revizije, te pripadajućih poreza i doprinosa. U skladu sa Rješenjem o imenovanju, Zakonu o porezu na dohodak,¹ Pravilniku o primjeni Zakona o porezu na dohodak² obračunava se i isplaćuje mjesečna naknada članovima odbora. Predsjedniku Nadzornog odbora isplaćuje se mjesečna naknada u visini od 70% od dvije prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, a članovima 80% od iznosa mjesečne naknade predsjednika Nadzornog odbora Društva. Predsjedniku Odbora za reviziju pripada mjesečna naknada u iznosu od zadnje prosječne neto plaće, a članovima u iznosu od 80% od iznosa jedne prosječne neto plaće isplaćene u posljednja tri mjeseca u Federaciji BiH. Direktor Odjela za internu reviziju, u skladu sa Odlukom Odbora za reviziju, ugovorena je mjesečna naknada u visini od 800 KM. Na osnovu člana 9. Zakona o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i Javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH i uz pisanu saglasnost resornog Ministarstva, visina naknade za rad punomoćnicima za prisustvovanje na sjednicama iznosi 300 KM po održanoj sjednici.

---

¹ „Sl. novine FBiH“, 10/08, 09/10, 44/11, 7/13, 65/13

² „Sl. novine FBiH“, 67/08

6.1.2.3 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 9.552.806 KM. Najznačajniji su troškovi: usluga održavanja u iznosu od 8.671.581 KM, zakupa u iznosu od 661.569 KM, te ostalih usluga u iznosu od 195.093 KM.

Troškovi usluga održavanja odnose se najvećim dijelom na: usluge redovnog i zimskog održavanja autocesta, usluge investicijskog održavanja autoceste, održavanje sistema nadzora i upravljanja autocestama, usluge održavanja sistema naplate na naplatnim mjestima, usluge zaštitara na čuvanju ljudi i imovine, te zaštita ljudi, imovine i prasnja i zaštita novca.

Usluge redovnog i zimskog održavanja autocesta iskazane su u iznosu od 2.637.509 KM, a odnose se na održavanje cca 91 kilometra autocesta i 4.5 kilometara brze ceste. Usluge su vršene na osnovu Okvirnih sporazuma za dionice „Zenica – Jug Tarčin“ i dijela brze ceste „Butila – Brijesće“ (potpisanih sa dobavljačem „Sarajevoputevi“ d.d. Sarajevo u oktobru 2017. godine) i „Zvirovići – Bijača“ (potpisanih sa dobavljačem „HP Investing“ d.o.o. Mostar u decembru 2018. godine).

Okvirni sporazumi sklopljeni su na period od četiri godine i predviđaju sklapanje više pojedinačnih ugovora o javnoj nabavci tokom navedenog perioda. Okvirni sporazum za redovno i zimsko održavanje autoceste „Zenica – Jug Tarčin“ ugovoreno je na ukupnu vrijednost od 12.843.903 KM, a za radove na dionici „Zvirovići – Bijača“ u vrijednosti od 2.047.908 KM. Na osnovu Okvirnih sporazuma zaključivani su pojedinačni godišnji ugovori za redovno održavanje autoceste i pojedinačni sezonski ugovori za zimsko održavanje autoceste, kako slijedi:

- Za redovno i zimsko održavanje dionice „Zvirovići – Bijača“ ukupno su potpisana dva pojedinačna ugovora (za 2020. godinu ugovorena vrijednost radova u iznosu od 304.157 KM, a ostvareno 134.676 KM);
- Za redovno održavanje autoceste dionice „Zenica – Jug Tarčin“ i dijela brze ceste „Butila – Brijesće“ ukupno su zaključena četiri pojedinačna ugovora (za 2020. godinu ugovorena vrijednost od 1.499.090 KM, a ostvareno 1.406.010 KM);
- Za zimsko održavanje dionice autoceste „Zenica – Jug Tarčin“ i dijela brze ceste „Butila – Brijesće“ potpisano je šest pojedinačnih ugovora (za 2020. godinu ugovorene vrijednosti po sezoni cca 1.562.994 KM, a ostvareno 1.096.823 KM).

Sredstva za izvršenje finansijskih obaveza osigurana su u skladu s Planom poslovanja Društva, Godišnjim planom održavanja za 2020. godinu i Operativnim programom zimske službe. Plaćanje dobavljačima vršilo se nakon odobrenih, dostavljenih i ovjerenih situacija.

Usluge investicijskog održavanja autoceste iskazane u iznosu od 1.155.248 KM odnose se na realizaciju više ugovora sa dobavljačima, od kojih je Društvo vršilo nabavke usluga i roba: sanacije autoceste usljed klizišta kod naplatnog mjesta Sarajevo zapad i na lokaciji Treševine, održavanje sistema odvodnje na autocesti, demontaže postojeće dilatizacije (zamjena prelaznih naprava na mostovima) i sl. Ugovori su zaključeni nakon provedenih postupaka javne nabavke. Usluge su plaćene dobavljačima nakon odobrenih i ovjerenih situacija.

Usluge održavanja i dorada sistema naplate cestarine na naplatnim mjestima u iznosu od 1.007.006 KM odnose se najvećim dijelom na održavanje softverskih i hardverskih dijelova sistema, vanredno i interventno održavanje implementiranog sistema naplate cestarine. Usluge se vrše kontinuirano, na osnovu ranije potpisanih okvirnih sporazuma i pojedinačno zaključenih ugovora sa dobavljačem „BS Telecom Solutions“ d.o.o. Sarajevo.

Održavanje softverskog dijela sistema naplate vršilo se na osnovu Okvirnog sporazuma iz oktobra 2018. godine, zaključenog na period od 36 mjeseci (do oktobra 2021. godine), u ugovorenom iznosu od 1.573.825 KM. Ukupna utrošena sredstva po ovom ugovoru tokom revidirane godine iznose 500.520 KM. Ugovor je sklopljen nakon provedenog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci. Ugovorene usluge održavanja softverskog sistema naplate kontinuiran je posao koji se obavlja svakodnevno. Plaćanje se vrši mjesečno, nakon ispostavljenih, kontroliranih i odobrenih faktura.

Održavanje hardverskog dijela sistema naplate vršilo se na osnovu Okvirnog sporazuma i pojedinačnih ugovora. Do kraja 2020. godine zaključena su tri pojedinačna ugovora, a ukupno je utrošeno 442.166 KM. Okvirni sporazum je potpisan u januaru 2019. godine na period od 36 mjeseci, nakon provedenog otvorenog postupka, u ukupnom iznosu od 2.069.642 KM.

Usluge održavanja sistema nadzora i upravljanja autocestama i nadzora nad tunelima na svim dionicama u iznosu od 2.347.748 KM vrše se na osnovu potpisanih okvirnih sporazuma i pojedinačnih ugovora proisteklih iz tih sporazuma, sa dobavljačem „BS Telecom Solution“ d.o.o. Sarajevo.

Za održavanje hardverskog dijela nadzora i upravljanja Okvirni sporazum potpisan je nakon provedenog otvorenog postupka u aprilu 2019. godine, na period od 36 mjeseci, na ukupan iznos od 4.249.909 KM. Do okončanja revizije zaključena su dva pojedinačna ugovora. Po prvom pojedinačnom ugovoru koji je sklopljen za period od 21. 5. 2019. do 20. 5. 2020. godine ukupno je realizovano 1.346.101 KM (ugovor je sklopljen na iznos od 1.454.243 KM).

Drugi pojedinačni ugovor za period od 21. 5. 2020. do 31. 5. 2021. godine zaključen je na ukupni iznos od 1.434.228 KM, a do 31. 12. 2020. godine realizovano je 678.257 KM. Ukupno za realizaciju u 2020. godinu održavanja hardverskog dijela nadzora utrošeno je 1.198.062 KM. Realizacija ugovora je još u toku.

Održavanje softverskog dijela vrši se na osnovu okvirnog sporazuma potpisanog u decembru 2018. godine na period od 36 mjesecu, ukupne vrijednosti od 3.804.965 KM, nakon provedenog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja. Tokom 2020. godine na održavanje softverskog dijela nadzora utrošeno je 1.149.686 KM. Plaćanje se vršilo nakon ispostavljenih mjesečnih faktura za održavanje u iznosu od 95.807 KM, nakon privremenih situacija i Zapisnika o izvršenim uslugama.

Uvidom u uzorkom odabranu dokumentaciju zaključeno je da su ovlaštene osobe ovjerile i potpisale fakture i prateću dokumentaciju.

Troškovi za usluge zaštite ljudi, imovine, te pratnja i zaštita novca iskazani su u iznosu od 409.142 KM, a izvršene su na osnovu zaključenog Okvirnog sporazuma iz januara 2018. godine sa Agencijom „Securitas“ d.o.o. Sarajevo, na period od tri godine.

Troškovi usluga tekućeg održavanja objekata naplate iskazani su u iznosu od 374.404 KM, a izvršene su na osnovu okvirnih sporazuma sklopljenih nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke i pojedinačnih ugovora. Redovno održavanje objekata naplate vršila je firma „JIM“ d.o.o. Mostar, za limarske, molerske, aluminijsko-staklarske radove, bravarske i sl. Količina i vrijednost radova po ovom ugovoru utvrđuje se na bazi stvarno izvedenih radova koje u građevinskoj knjizi ovjerava ovlašteni predstavnik i usvojenih jediničnih cijena iz ponude koje su fiksne i nepromjenjive. Konačni obračun ispostavlja se nakon završetka radova i izvršenog pregleda radova.

Troškovi zakupa nastali su po osnovu potpisanih ugovora o zakupu kancelarijskog prostora, opreme, zemljišta i parking-prostora. Društvo obavlja djelatnost u poslovnim prostorima u Mostaru i Sarajevu. U Mostaru se iznajmljuje zgrada koja je u vlasništvu Grada Mostara, a ukupna vrijednost zakupnine na mjesečnom nivou iznosi 29.666 KM. U Sarajevu Društvo iznajmljuje poslovni prostor od „Union banke“ d.d. Sarajevo u mjesečnom iznosu od 17.847 KM. Dodatne troškove zakupa predstavljaju ugovori o zakupu parking-prostora u Sarajevu u iznosu od 2.302 KM i zakup vozila u mjesečnom iznosu od 1.462 KM.

Troškovi ostalih usluga odnose se na: obuke zaposlenika, redovne periodične ljekarske preglede zaposlenih, zaštitu na radu i zaštitu od požara, stručno osposobljavanje viših referenata za upravljanje i nadzor autoceste i druge slične troškove.

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 30.076.688 KM i predstavljaju najznačajniji trošak poslovanja. Amortizacija se obračunava linearnom metodom i primjenjuju se stope amortizacije propisane nomenklaturom, što je detaljnije pojašnjeno u tački 6.2.1 Izvještaja.

Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije iskazani su iznosu od 1.246.216 KM. Ove troškove čine: rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 1.009.153 KM i rezervisanja za odlaske u penziju zaposlenika od 237.063 KM, u skladu s Odlukom o obavezi rezervisanja sredstava za sudske sporove i troškove rezervisanja za odlazak u penziju i u skladu sa MRS-om 19 – Primanja zaposlenih, za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine.

6.1.2.4 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 1.353.472 KM, a najznačajniji su: troškovi neproizvodnih usluga od 403.600 KM (advokatske, komunalne, revizijske i sl.), troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga od 257.092 KM (poštanske, telefonske, internet usluge, usluge brze pošte i sl.), troškovi poreza, naknada i taksi od 305.168 KM, troškovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu od 125.085 KM, troškovi premija osiguranja od 108.739 KM (stalnih sredstava, vozila i osiguranje od posljedica nesretnih slučajeva), troškovi reprezentacije od 25.479 KM, ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 114.930 KM (troškovi oglasa u medijima, pretplate na časopise, pretplate na printane medije, objave oglasa javnih nabavki i slično).

6.1.2.5 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su u iznosu od 6.819.790 KM, a najvećim dijelom odnose se na izdatke za kamate (6.808.031 KM) po osnovu kreditnih linija za sufinansiranje izgradnje dionica autoceste, te ostale kreditne linije.

6.1.2.6 Ostali rashodi

Ostali rashodi iskazani su u iznosu od 168.295 KM, a najvećim dijelom odnose se na rashodovanja stalnih sredstava od 151.353 KM u skladu s odlukama Uprave Društva.

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima Društva za 2020. godinu iskazan je pozitivan finansijski rezultat – višak prihoda nad rashodima u iznosu od 131.676.282 KM.

Ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat s obzirom na to da je Društvo:

- **poslovne prihode u iznosu od 154.941.293 KM iskazalo u visini primljenih javnih prihoda, što nije u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, i što ima za posledicu precijenjene poslovne prihode i finansijski rezultat (tačka 6.1.1 Izvještaja).**

Odredbama Zakona o cestama FBiH definisano je da Društvo ne posluje na komercijalnoj osnovi, niti je osnovano radi sticanja dobiti, već svoje aktivnosti obavlja na osnovu plana i programa rada koji je odobrila Federacija BiH. Razlika javnih prihoda i javnih rashoda Društva predstavlja finansijski rezultat koji je neoporeziv. Iskazani finansijski rezultat ne može biti predmet ponovne raspodjele na dividendu ili povećanje kapitala. Finansijski rezultat se raspoređuje na obaveze prema planiranoj namjeni. Ovako stvorene obaveze predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta. Konačnu odluku o načinu raspodjele finansijskog rezultata – viška prihoda nad rashodima donijet će Skupština Društva u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o cestama FBiH i Statutom Društva.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa iskazana je u tabeli:

	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	2.449.876.181	2.059.321.285
Nematerijalna sredstva	50.873.344	37.661.121
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.378.976.238	2.001.655.695
Druga dugoročna potraživanja	20.000.000	20.000.000
Dugoročna razgraničenja	25.599	3.469
Ostala (specifična) stalna sredstva	1.000	1.000

Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 50.873.344 KM, a sastoje se od: ulaganja u projektnu dokumentaciju u pripremi (35.930.441 KM), ulaganja u tuđu imovinu (9.526.661 KM) i ostalu nematerijalnu imovinu (5.417.242 KM).

Projektna dokumentacija u pripremi najvećim dijelom odnosi se na dionice Tarčin – Konjic u iznosu od 13.144.940 KM, Lašva – petlja Nević polje u iznosu od 8.234.103 KM, Medakovo – Ozimica u iznosu od 5.114.353 KM, Brza cesta Mostar – Široki Brijeg od 1.898.696 KM i Brza cesta Travnik – Jajce u iznosu od 1.777.840 KM.

Na osnovu Odluke Uprave od 4. 2. 2019. godine Društvo je izvršilo umanjeње vrijednosti ulaganja u iznosu od 8.883.539 KM. Umanjenje se odnosi na dionicu Tarčin – Konjic zbog izmjene prvobitne trase usljed odustajanja od jednog dijela dionice.

Ulaganja u tuđu imovinu odnose se na regionalnu cestu R425. Prva faza ulaganja u iznosu od 3.105.658 KM izvršena je u sklopu projekta izgradnje poddionice Zvirovići – Kravice, koja je okončana 2015. godine. Izgradnjom dionice autoceste bilo je nužno osigurati da se izlaz sa autoceste poveže s regionalnom mrežom, što je urađeno na način da je izvršena rekonstrukcija dijela regionalne ceste R425 prema Trebižatu i dijela prema Međugorju. Prema Odluci Vlade FBiH od 12. 4. 2018. godine, odobrena je realizacija Projekta „Rehabilitacija regionalne ceste R425a, dionice Tromeđa – Zvirovići“. Radovi na ovoj dionici izvršeni su u iznosu od 6.418.002 KM (dužina 5,8 km) na osnovu potpisanih ugovora sa izvođačem radova „KTM Brina“ d.o.o. Posušje.

Radovi su završeni u 2021. godini i ulaganje će biti preneseno na upravitelja regionalnih cesta (kantonalno Ministarstvo prometa i komunikacija), te će ulaganje biti iskniženo iz evidencije društva.

Ostala nematerijalna imovna odnosi se na projektnu dokumentaciju, pravo korištenja tuđeg zemljišta i softver.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najveći dio stalnih sredstava i iskazane su u iznosu od 2.378.977.237 KM. Struktura i promjene na ovoj imovini daju se u tabeli.

Opis	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja, oprema i namještaj	Transportna sredstva	Sredstva u pripremi	Dati avansi	Ukupno
Nabavna vrijednost							
na 1. 1. 2020.	180.419.767	1.336.105.912	106.077.139	2.351.593	522.342.641	55.488.382	2.202.785.434
- direktna povećanja u 2020. godini	-	-	-	-	412.715.691	(5.892.552)	406.823.138
- prenos sa pripreme	46.534.829	2.957.653	1.947.941	1.797.149	(53.237.572)	-	-
- otuđenje i rashodovanje	-	1.651.922	41.002	-	-	-	1.692.924
na 31. 12. 2020.	226.954.596	1.337.411.644	107.984.077	4.148.742	881.820.760	49.595.829	2.607.915.648
Akumulirana amortizacija							
na 1. 1. 2020.	-	136.212.086	63.261.741	1.654.912	-	-	201.128.740
- amortizacija	-	20.518.040	8.523.713	309.489	-	-	29.351.242
- amortizacija iz ranijeg perioda	-	-	-	-	-	-	-
- otuđenje i rashodovanje	-	1.507.061	34.509	-	-	-	1.541.571
na 31. 12. 2020.	-	155.223.064	71.750.945	1.964.402	-	-	228.938.411
Neto knjigov. vrijednost							
na 31. 12. 2019.	180.419.767	1.199.893.826	42.815.398	696.681	522.342.641	55.488.382	2.001.656.694
na 31. 12. 2020.	226.954.596	1.182.188.580	36.233.132	2.184.341	881.820.760	49.595.829	2.378.977.237

Zemljište je iskazano u iznosu od 226.954.596 KM i u 2020. godini uvećano je za 46.534.829 KM postupcima eksproprijacije zemljišta za gradnju autoceste.

Planom poslovanja eksproprijacija zemljišta je planirana u iznosu od 66.550.000 KM, i to iz vlastitih sredstava 60.050.000 KM i iz Budžeta FBiH 6.500.000 KM.

Rebalansom plana iznos je smanjen na 43.300.000 KM (iz vlastitih sredstava 37.600.000 KM i iz Budžeta FBiH 5.700.000 KM).

Eksproprijacija po dionicama (ukupno 11 dionica) obuhvata otkup zemljišta i stambene objekte po redovnoj proceduri eksproprijacije, otkup u sudskom postupku (vanparnični i parnični postupak) i troškove izrade elaborata.

Ostvarenje planiranih aktivnosti na 31. 12. 2020. iznosilo je 46.534.829 KM. Veće ostvarenje od planiranog najvećim dijelom odnosi se na dionice: Putnikovo brdo – Medakovo (planirano 4.000.000 KM, a ostvareno 6.185.253 KM, ili 155%), Ozimica – Poprikuše (planirano 11.000.000 KM, ostvareno 11.647.517 KM ili 106%), Nemila – Vranduk (planirano 5.000.000 KM, ostvareno 6.260.665 KM ili 125%). **Uz manja odstupanja na pojedinim dionicama, realizacija eksproprijacije u 2020. godini izvršena je u skladu s Planom poslovanja.**

Uvidom u Zapisnike općinskih službi za imovinskopravne, geodetske poslove i katastar nekretnina konstatujemo da su postignute cijene zemljišta u rasponu od 8,5 KM do 75 KM po m², u zavisnosti od lokacije. Navodimo primjer: za eksproprijirano zemljište, poddionica Ozimica – Medakovo, cijena je 75 KM (zemljište sa stambenim objektom), dionica Nemila – Vranduk 25 KM, Klopče – Gračanica 19 KM, Donja Gračanica – Tunel Pečuj 16 KM i dr. Procjene su izvršene na osnovu stručnih nalaza i mišljenja sudskih vještaka iz oblasti poljoprivrede, arhitektonske struke i dr., a procjenitelje su angažovale općine.

S obzirom na to da se radi o specifičnom obliku i značajnoj vrijednosti imovine, u ranijim revizijama ukazano je na potrebu uspostave pomoćne evidencije zemljišta, koja treba da omogući pojedinačnu identifikaciju parcele, sa detaljnim podacima. **Na datum bilansa Društvo nije uspostavilo pomoćnu evidenciju iz koje se može utvrditi na koje se parcele odnosi iskazana vrijednost.**

Preporuka:

- **uspostaviti evidenciju zemljišta u vlasništvu Društva koja će sadržavati sve osnovne podatke o njemu (na koje se parcele odnosi iskazana vrijednost, zemljišnoknjižni izvadak, površina, raniji vlasnik, katastarska općina).**

Građevinski objekti (mostovi, tuneli, naplatne kućice) iskazani su u iznosu od 1.182.188.580 KM, a u 2020. godini povećani su za 2.957.653 KM. Povećanje vrijednosti najvećim dijelom odnosi se na sanaciju kolničke konstrukcije Podlugovi – Sarajevo sjever (1.931.619 KM) i na aktiviranje primarne konstrukcije tunela dionica Vlakovo – Tarčin (1.020.038 KM).

Smanjenje na ovoj poziciji odnosi se na otpis habajućeg dijela gornjeg sloja asfalta u iznosu od 1.651.922 KM (ispravka vrijednosti: 1.507.062 KM i neto knjigovodstvena vrijednost: 144.860 KM) na dionici Jošanica – Sarajevo sjever, na osnovu Odluke Uprave (Površina rekonstruiranog dijela iznosi 40.617,25 m² (27,82% ukupne dionice).

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 36.233.132 KM, a čine ih oprema za obavljanje osnovne djelatnosti, uredska i informatička oprema. Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme, iskazano u iznosu od 1.947.941 KM, odnosi se najvećim dijelom na nabavke sistema za ranu detekciju zaleđenosti (929.355 KM), računara i računarske opreme (476.091 KM), uređaj za ometanje životinja na autocesti (246. 750 KM) i opremu za videonadzor (145.350 KM).

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 2.184.341 KM, a čine ih teretna i putnička motorna vozila nabavljena iz vlastitih sredstava. Povećanje u iznosu od 1.797.149 KM odnosi se nabavku dva vatrogasna vozila. Vozila su nabavljena u 2018. godini, ali zbog utvrđenih nedostataka nisu stavljena u upotrebu niti u 2020. godini. Na vozila se amortizacija obračunava od devetog mjeseca 2020. godine. Ukupno obračunata amortizacija za dva vozila u 2020. godini iznosi 92.820 KM.

Navedeno nije u skladu sa paragrafom 55 MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, prema kojem amortizacija imovine započinje kad je imovina spremna za upotrebu, tj. kad se nalazi na lokaciji i u uslovima potrebnim za korištenje koje je namijenila Uprava.

Preporuka:

- *amortizaciju za sva sredstva obračunavati od momenta stavljanja u upotrebu, u skladu sa zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema.*

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 881.820.760 KM i najvećim dijelom odnose se na dionicu Zenica jug – Zenica sjever u iznosu od 484.705.059 KM, dionica Svilaj – Odžak od 146.949.175 KM, dionica brza cesta Sarajevo – Goražde od 47.541.268 KM i dionica Vranduk – Ponirak u iznosu od 42.495.705 KM. Povećanje na ovoj poziciji iskazano je u iznosu od 412.715.691 KM, a u toku 2020. godine aktivirano je samo 53.237.572 KM (najvećim dijelom zemljište).

Za dionicu Zenica jug – Zenica sjever, koju čine tri poddionice: Kopče – Donja Gračanica (302.881.946 KM), Drivuša – Klopče (72.572.463 KM) i Tunel Zenica – Donja Gračanica (106.250.650 KM), zaključeni su sljedeći ugovori:

I Poddionica Klopče – Donja Gračanica – ugovor o građenju potpisan 9. 5. 2016. godine. Na Ugovor su potpisana četiri addenduma, kojima je izvršeno usklađivanje sa Zakonom o finansijskom poslovanju, produžetak roka izvođenja radova za 365 dana, tj. do 18. 11. 2019. godine i povećanje cijene sa 107.879.288 EUR na 148.409.915 EUR. Posljednjim addendumom (br. 4) prolongiran je završetak radova za još 366 dana, odnosno u novembru 2020. godine. Izvođač radova bio je „Euro-Asfalt“ d.o.o. Sarajevo i „Starbag A.G“. Nadzor nad izvođenjem projekta vršio je konzorcij „Egis International“ i „IPSA Institut“ d.o.o. Sarajevo po osnovu Ugovora od 7. 5. 2016. godine. Na osnovni ugovor za nadzor potpisana su četiri addenduma. Ugovorena vrijednost iznosila je 5.473.143 EUR, a posljednjim addendumom povećana je na 7.256.005 EUR (ukupno povećana cijena za nadzor, a po osnovu addenduma iznosi 1.782.862 EUR).

II Poddionica Drivuša – Klopče – ugovor o građenju potpisan 25. 9. 2014. godine. Ugovorena vrijednost iznosila je 33.527.849 EUR, a rok izgradnje bio je januar 2020. godine. Addendumom od 17. 1. 2019. godine izvršena je izmjena projektnih rješenja osiguranja kosina. Izvođač radova bio je „Hering“ Široki Brijeg. Nadzor nad realizacijom projekta vršio je konzorcij „Divel“ d.o.o. i „TAEP“ na osnovu ugovora od 23. 9. 2014. godine u vrijednosti od 2.538.315 EUR. Na ugovor su potpisana tri addenduma, kojima je povećana vrijednost ugovora sa 2.538.315 EUR na 3.569.391 EUR (Ukupno povećana cijena za nadzor po osnovu addenduma iznosi 1.031.076 EUR).

III Poddionica Tunel Zenica – Donja Gračanica – ugovor o građenju potpisan 8. 11. 2018. godine na iznos od 67.360.069 EUR. Pored osnovnog ugovora, potpisana su dva addenduma kojima su izvršena usklađivanja sa Zakonom o finansijskom poslovanju i radi izmjene trase. Addendumi nisu uticali na izmjenu cijene. Ugovoreni rok izgradnje ove poddionice je maj 2021. godine.

Za poddionice Klopče – Donja Gračanica i Drivuša – Klopče dobijene su upotrebne dozvole i izvršeno je preuzimanje radova. Za poddionicu Tunel Zenica – Donja Gračanica preuzimanje radova nije okončano s obzirom na to da nije izvršen tehnički prijem, niti je obezbijeđeno odobrenje za upotrebu, što je bila obaveza po Ugovoru.

Navedena dionica puštena je u promet 25. 11. 2020. godine bez obezbjeđenja upotrebne dozvole Ministarstva prostornog uređenja, što nije u skladu sa članom 66. Zakona o prostornom planiranju, koji nalaže da se građevina može koristiti tek nakon što se izda odobrenje za upotrebu. Zatvorena je 7. 12. 2020. godine Rješenjem Federalne uprave za inspekcijski nadzor, na koje je uložena žalba. Aktivnosti na osnovu izdatog Rješenja su poduzete, ali propisano odobrenje za upotrebu nije izdato do okončanja revizije, niti je knjigovodstveno izvršen prenos sredstava u upotrebu.

Navedeno ukazuje na činjenicu da projekat za dionicu Zenica jug – Zenica sjever ima slabosti u svim fazama (od projektovanja do realizacije ugovora). Samo na jednoj poddionici vrijednost ugovorenih radova povećana je za 40.530.627 EUR, a vrijednost ugovorenog nadzora nad projektima za 2.813.938 EUR (dvije poddionice). Također, rok izvođenja radova na poddionici Klopče – Donja Gračanica prolongiran je za ukupno 731 dan.

Za dionicu Svilaj – Odžak potpisan je Ugovor 12. 9. 2013. godine u vrijednosti od 83.822.098 EUR. Na prvobitni ugovor potpisano je šest addenduma kojima su radovi podijeljeni na dvije faze, mijenjan rok izgradnje, povećana cijena, te usklađivanje sa promjenama Zakona. Addendumima od

31. 3. 2017. i 22. 11. 2017. godine povećana je vrijednost ugovora na 85.648.599 EUR (Faza I i Faza II). Ukupno povećana cijena za radove, a po osnovu addenduma, iznosi 1.826.501 EUR. Izvođač radova bio je konzorcij „Joint Venture Strabag AG“, „Euro-Asfalt“ d.o.o. Sarajevo i GP „ŽGP“ d.d. Sarajevo. Nadzor nad projektom vodio je dobavljač „Aecom Inocsa S.L.U.“ Španija na osnovu Ugovora od 2. 9. 2013. godine u vrijednosti od 2.645.312 EUR, koja je addendumima povećana na 3.204.199 EUR. Radovi na ovom projektu su završeni, ali nije pušten u funkciju.

S obzirom na sve navedeno, ne možemo potvrditi efikasnost realizacije projekata izgradnje jer nisu aktivirani i stavljeni u upotrebu u skladu s Planom aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta za 2020. godinu. Naime, za završenu dionicu Zenica jug – Zenica sjever u iznosu od 484.705.059 KM nije obezbijeđena upotrebna dozvola u skladu sa Zakonom o prostornom planiranju. Također, za ovu dionicu, kao i dionicu Svilaj – Odžak, izvršeno je povećanje prvobitno potpisanih ugovora za građenje za ukupno 42.357.128 EUR.

Preporuke:

- osigurati efikasnost realizacije projekata izgradnje u skladu s Planom aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta za 2020 godinu;
- za završene dionice obezbijediti potrebne dozvole prije otvaranja i stavljanja u upotrebu, u skladu sa članom 66. Zakona o prostornom planiranju, koji nalaže da se građevina može koristiti tek nakon što Ministarstvo prostornog uređenja izda odobrenje za upotrebu.

Avansi za građevinske objekte iskazani su u iznosu od 49.594.829 KM, a najvećim dijelom odnose se na avanse date sljedećim izvođačima: „Euroasfalt“ d.o.o. (22.215.912 KM – Tunel Ivan i Poprikuše – Donja Gračanica), „Azvirt Lld“ i „Hering“ d.d. (10.495.655 KM – Vranduk – Ponirak) i „China State Construction Engineering Corporation Ltd“ (9.599.985 KM – Počitelj – Zvirovići). Avansi su isplaćeni na osnovu sklopljenih ugovora.

Druga dugoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 20.000.000 KM i odnose se na potraživanja za sredstva data Javnom preduzeću „Ceste Federacije BiH“ na osnovu Odluke Vlade FBiH od 25. 1. 2010. godine. Sredstva su data za kupovinu zemljišta za potrebe izgradnje autoceste i objekata na trasi Koridora V-c na dionici Sarajevska zaobilaznica.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa po minimalnim stopama iz „Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije“, a koje važeći Zakon o porezu na dobit priznaje u trošak perioda.

Trošak amortizacija u 2020. godini manji je u odnosu na 2019. godinu jer je dio sredstava potpuno otpisan u prethodnoj godini.

Stope amortizacije date su u tabeli:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Nematerijalna imovina	5	20
Gornji stroj autoceste – habajući dio	15	6,67
Gornji nosivi stroj autoceste	40	2,50
Donji nosivi stroj autoceste	Neograničeno	0
Mostovi	66.67	1,5
Tuneli – primarna konstrukcija	Neograničeno	0
Tuneli – sekundarna konstrukcija	40	2,5
Objekti kontrole naplate	35	2,86
Računarska oprema	5	20
Ostala oprema	8-20	5-12,50
Vozila	6,45	15,50

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Na svaki datum bilansa Društvo preispituje stalna sredstva i vrši procjenu postoje li pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava. Nakon izvršene procjene stalnih sredstava, osim sredstava predloženih za otpis poslije izvršenog popisa, nema pokazatelja da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno da je knjigovodstvena vrijednost sredstava na 31. 12. 2020. godine realno iskazana.

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo raspolaže dokazima o vlasništvu nad svim nekretninama u posjedu.

Hipoteke i založno pravo

Društvo nema ograničenja u raspolaganju imovinom, niti su na nekretninama i pokretnim stvarima upisana založna prava u korist trećih lica.

6.2.2 Tekuća sredstva

6.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Na datum bilansa iskazane su sljedeće zalihe:

	KM	
	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
ZALIHE	668.316	533.442
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	464.811	349.142
Gotovi proizvodi	203.505	184.300

Zalihe materijala i rezervnih dijelova početno se vrednuju po trošku nabavke, a za utrošak zaliha primjenjuje se metod prosječne cijene.

6.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća:

	KM	
	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19.330.487	111.086.234
Transakcijski račun – domaća valuta	5.061.322	74.899.726
Transakcijski račun – strana valuta	92.259	74.303
Blagajne – domaća valuta	173.356	108.567
Blagajne – strana valuta	3.550	3.638
Oročena novčana sredstva	14.000.000	36.000.000

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na 31. 12. 2020. godine iskazani su u iznosu od 19.330.487 KM, a odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka. Smanjenje u odnosu na prethodnu godinu (69.820.448 KM) odnosi se najvećim dijelom na povrat po osnovu emitovanih obveznica u iznosu od 48.998.800 KM.

Transakcijski računi otvoreni su kod poslovnih banaka u zemlji: Union banka (glavni račun), Raiffeisen banka, Bor banka, NLB banka, UniCredit banka d.d. i Sparkasse banka d.d. Generalni direktor Društva i izvršni direktor za ekonomsko-finansijske poslove ovlaštteni su za potpisivanje i raspolaganje sredstvima kod poslovnih banaka.

U glavnoj blagajni evidentiraju se: novčana sredstva podignuta sa transakcijskog računa u KM, isplate putnih naloga i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu, takse, te sitni računi.

Blagajna se vodi i zaključuje svakodnevno. Blagajne domaće i strane valute odnose se na glavnu blagajnu u domaćoj i stranoj valuti, otvorenu u okviru Ekonomsko-finansijskog sektora koji se nalazi u organizacionom dijelu Društva u Mostaru i blagajne na naplatnim mjestima na autocesti koje se vode u okviru Sektora za upravljanje i održavanje u Službi za naplatu cestarina u Sarajevu.

Oročena novčana sredstva iskazana su u iznosu od 14.000.000 KM. Sa Union bankom sklopljena su dva ugovora (po 7.000.000 KM), uz kamatnu stopu od 0,3% i 0,5% godišnje.

6.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	KM	
	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	77.448.385	39.309.476
Potraživanja za prikupljena sredstva od akciza	13.896.779	15.188.296
Potraživanja od Budžeta FBiH po odlukama Vlade FBiH	8.540.777	2.509.390
Potraživanja za povučena, a neiskorištena sredstva po EIB kreditu	16.373.048	-
Potraživanja od kupaca u zemlji	81.808	46.822
Potraživanja za date avanse	144.028	390.299
Potraživanja od dobavljača	-	296.324
Potraživanja od banaka	-	89.716
Potraživanja za kartično poslovanje	60.778	68.200
Potraživanja za PDV	38.347.419	20.669.381
Ostala potraživanja	3.748	51.048

Potraživanja za prikupljena sredstva od akciza iskazana su u iznosu od 13.896.779 KM i odnose se na potraživanje po ovom osnovu za decembar. Uplata je izvršena u januaru 2021. godine.

Potraživanja od Budžeta FBiH po odlukama Vlade FBiH iskazana su u iznosu od 8.540.777 KM, u visini utrošenih sredstava za eksproprijaciju zemljišta za brzu cestu Lašva – Nević Polje i za izvođenje radova na tunelu Hranjen u okviru brze ceste Prača – Goražde. Evidentirana su na osnovu odluka Vlade FBiH, broj 966/2018 i 1460/2018 o usvajanju programa utroška dijela sredstava „Kapitalni transferi javnim preduzećima – transfer za izgradnju autocesta i brzih cesta“ – finansiranje izgradnje brzih cesta Lašva – Nević Polje i Prača – Goražde, lot 1 tunel Hranjen, gdje je Društvo implementator programa.

Refundacija sredstava vrši se podnošenjem zahtjeva resornom ministarstvu, a na osnovu nastalih obaveza prema dobavljačima.

Potraživanja za povučena, a neiskorištena sredstva po EIB kreditima iskazana su u iznosu od 16.373.04 KM i odnose se na sredstva po kreditima EIB-a br. 86971 (3.356.744 KM) i br. 83975 (13.016.304 KM), za koje su ugovori potpisani i sredstva raspoloživa, ali još nisu povučena.

Na ovoj poziciji evidentira se praćenje efektivnosti kredita u punom iznosu i utrošak sredstava po tranšama, nakon što se dobije izvod korespondentne banke. Stanje obaveza i plaćanja po osnovu ino kredita na 31. 12. 2020. godine usaglašena su sa Federalnim ministarstvom finansija. Ova novčana sredstva bit će zatvarana povlačenjem sredstava i realizacijom tranši. **Potraživanja za date kratkoročne avanse** iskazana su u iznosu od 144.028 KM i najvećim dijelom odnose se na dati avans društvu „Sarajevoputevi“ d.d. Sarajevo (136.768 KM) prema sklopljenim ugovorima za održavanje.

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	KM	
	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
KAPITAL	1.280.729.034	1.088.088.433
Osnovni kapital	2.000	2.000
Ostali osnovni kapital	468.786.551	407.822.232
Neraspoređena dobit ranijih godina	680.264.200	546.514.670
Neraspoređena dobit izvještajne godine	131.676.282	133.749.530

Osnovni kapital Društva iskazan je u iznosu od 468.788.551 KM i čine ga:

- 2.000 KM – upisani osnovni kapital u sudski registar. Odlukom o statusnim pitanjima Društva od 1. 7. 2010. godine utvrđena je visina upisanog/osnovnog kapitala. Zakonom o cestama FBiH definisano je da su javne ceste koje je nadležni organ proglasio za javne ceste u vlasništvu Federacije BiH. Pravilnikom o računovodstvenim politikama regulisan je način iskazivanja trajnog kapitala, tako da se na strani izvora evidentira državni i ostali osnovni kapital Društva.
- 468.786.551 KM – ostali osnovni kapital Društva čini imovina osnivača (cestovna infrastruktura), evidentirana u bilansu stanja u iznosu od 389.870.012 KM. Prema Zakonu o cestama FBiH i navedenoj Odluci, osnovni kapital čini osnovni ulog Federacije BiH kao jedinog osnivača Društva, sa procentualnim učešćem od 100% vlasništva. Iznos od 78.916.539 KM odnosi se na grant sredstva prema odlukama Vlade FBiH (45.916.504 KM) i grant sredstva EIB-a (33.010.035 KM). Društvo je 10. februara 2020. godine donijelo Odluku o promjeni računovodstvenih politika, prema kojoj se na primljena sredstva kroz grantove Vlade i međunarodnih finansijskih institucija primjenjuje kapitalni pristup MRS-a 20 – Računovodstvo državnih davanja i objavljivanje državne pomoći.

6.2.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su sljedeće obaveze:

	KM	
	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
OBAVEZE	1.266.594.336	1.122.162.004
Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike	3.896.319	2.742.067
Dugoročne obaveze	1.068.443.543	869.927.929
Kratkoročne obaveze	182.714.127	202.856.853
Kratkoročne finansijske obaveze	108.242.333	143.269.073
Obaveze iz poslovanja	65.938.977	53.838.706
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja	1.375.740	1.236.105
Druge obaveze	7.147.173	4.504.564
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	7.375	8.404
Obaveze za porez na dobit	2.529	0
Pasivna vremenska razgraničenja	11.540.347	46.635.155

Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike

Dugoročna rezervisanja za troškove iskazana su u iznosu od 3.896.319 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 1.154.252 KM. Odnose se najvećim dijelom na: rezervisanja po započetim sudskim sporovima u iznosu od 2.719.909 KM, rezervisanje za naknade i beneficije zaposlenika od 1.105.224 KM, te rezervisanja za zadržana plaćanja (retencije) od 71.186 KM. Rezervisanje za započete sudske sporove odnosi se na rezervisanja po osnovu tužbi protiv Društva za naknadu štete u postupku eksproprijacije. Procjenu je izvršila Služba za zastupanje na osnovu podataka iz podnesenih tužbi, uz procjenu vjerovatnoće uspjeha

tužbenog zahtjeva, kao i procjenu zatezних kamata i drugih troškova. Rezervisanje za otpremnine zaposlenika izvršeno je u skladu s Pravilnikom o radu i MRS-om 19 – Primanja zaposlenih.

Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 1.068.443.542 KM i odnose se obaveze po osnovu dugoročnih kredita, a na osnovu zaključenih kreditnih sporazuma.

U tabeli koja slijedi prikazani su svi odobreni krediti, iskorištena sredstva i ukupan povrat do 31. 12. 2020. godine.

Kredit	Odobreni kredit	Povučeno do 31. 12. 2020.	Ostatak neiskorištenog kredita	Vraćeno do 31. 12. 2020.	Dugoročna obaveza	Kratkoročna obaveze
A) Dugoročni	2.042.744.285	1.546.216.619	512.900.713	385.903.793	1.068.443.542	108.242.333
<i>Kredit u otplati</i>						
EBRD 38716 (205 mil EUR)	400.945.150	400.945.150	0	268.769.201	94.411.392	37.764.557
EIB 24775 (75 mil EUR)	146.687.250	146.687.250	0	26.779.826	112.385.001	7.522.423
EBRD 48999 (76 mil EUR)	148.643.080	148.643.080	0	8.370.595	126.245.237	14.027.249
EIB 31174 (166 mil EUR)	324.667.780	324.667.780	0	21.163.084	286.855.067	16.649.630
Kuvajtski fond br. 794 (1,5 mil KD)	55.699.350	55.699.350	0	2.784.968	50.129.415	2.784.968
Kredit RB 15211/13	30.000.000	30.000.000	0	25.384.590	0	4.615.410
Kredit RB 15688/16	38.000.000	38.000.000	0	16.466.658	16.466.678	5.066.664
	1.144.642.610	1.144.642.610	0	369.718.922	686.492.790	88.430.901
<i>Kredit u povlačenju</i>						
EBRD 47.372 (80 mil EUR)	156.466.400	119.300.584	37.165.816	5.924.946	102.038.075	11.337.564
EBRD 49058 (120 mil EUR)	234.699.600	30.487.612	204.211.988		30.487.612	
EIB 83795 (100 mil EUR)	195.583.000	51.526.085	157.073.219	0	64.542.389	
EIB 86971 (50 mil EUR)	97.791.500	35.759.856	65.388.388	0	39.116.600	
OFID br. 1588 P (48 mil U\$)	76.443.168	76.415.689	27.479	7.644.317	63.675.161	5.096.211
OFID 1589 PB (24 mil EUR)	46.939.920	44.836.329	2.103.591	2.615.610	38.843.061	3.377.658
OFID 12655 P (27,15 mil U\$)	43.238.167	40.753.953	2.484.214		40.753.953	
OFID 12663 PB (24 mil EUR)	46.939.920	2.493.902	44.446.018		2.493.902	
	898.101.675	401.574.010	512.900.713	16.184.873	381.950.753	19.811.433
B) Kratkoročni	5.750.000	0	5.750.000	0	0	0
Overdraft	5.750.000		5.750.000		0	
					0	
UKUPNO: (A + B)	2.048.494.285	1.546.216.619	518.650.713	385.903.793	1.068.443.542	108.242.333

Pregled kredita u otplati i u povlačenju dat je u Prilogu Izvještaja.

U toku godine povučeno je ukupno 406.586.419 KM kreditnih sredstava.

Kredit u otplati iskazani su u iznosu od 776.981.600 KM i obuhvataju: EIB kredit br. 24.775, EBRD kredit br. 38.716, EIB kredit br. 31.174, Kredit Kuvajtskog fonda za razvoj br. 794, EBRD kredit br. 48.999 i dva kredita potpisana s Razvojnou bankom FBiH.

- **Kredit sa Evropskom investicijskom bankom (EIB) br. 24775** odnosi se na obavezu u skladu sa Ugovorom o podzajmu, potpisanim sa Federacijom BiH 22. 12. 2011. godine, a na osnovu Ugovora koji je Bosna i Hercegovina potpisala sa Evropskom investicijskom bankom od 18. 12. 2008. godine. Iznos odobrenog kredita je 75 miliona EUR za finansiranje projekta koridor V-c, faza sjever, izgradnja 15,2 km dionice Drivuša – Kakanj (i poddionice Drivuša – Gorica i Bilješevo

– Kakanj). Period otplate glavnice je od 2016. do 2037. godine, a kamate od 2011. do 2037. godine.

- **Kredit sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) br. 38716** odnosi se na obavezu u skladu sa Ugovorom o podzajmu, potpisanim sa Federacijom BiH 22. 12. 2011. godine, a na osnovu Ugovora o zajmu koji je Bosna i Hercegovina potpisala sa EBRD-om 28. 10. 2008. godine, u iznosu od 180 miliona EUR (tranša A), sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR. Prvi amandman na ugovor br. 1 za dodatnih 25 miliona EUR (tranša B) potpisan je između BiH i EBRD-a 24. 6. 2013. godine, a između FBIH, koju predstavlja FMF, i Društva 28. 10. 2014. godine. Rok otplate glavnice je od 2013. do 2024. godine za tranšu A, a za tranšu B od 2014. do 2024. godine. Period otplate kamate za tranšu A je od 2009. do 2024. godine, a za tranšu B od 2015. do 2024. godine. Sredstva su namijenjena za finansiranje izgradnje dionica autoputa na Koridoru V-c u BiH, i to: Kakanj – Drivuša 15,2 km; Vlakovo – Tarčin 18,9 km; Počitelj – južna granica s Hrvatskom 21,4 km; Odžak – sjeverna granica 10,9 km i konsultantske usluge.
- **Kredit sa Evropskom investicijskom bankom (EIB) br. 31174** – Ugovor o kreditu potpisan je između BiH i EIB-a 30. 7. 2012. godine, a podugovor o finansiranju 22. 4. 2013. godine. Namijenjen je za izgradnju 31 km autoceste na Koridoru V-c (dionica Vlakovo – Tarčin: 20,35 km i Svilaj – Odžak: 10,76 km), u vrijednosti od 166.000.000 EUR, sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR, sa rokom otplate glavnice od 2019. do 2039. godine, a otplata kamata je u periodu od 2014. do 2039. godine.
- **Kredit sa Kuvajtskim fondom za arapski ekonomski razvoj br. 794** – Ugovor je potpisan između BiH i Kuvajtskog fonda 24. 11. 2009. godine, a podugovor između BiH i Federacije BiH 21. 7. 2014. godine u iznosu od 10.500.000 KWD. Sredstva su namijenjena za finansiranje Koridora V-c, poddionica Klopče – Donja Gračanica, dužine 24 km. Period otplate glavnice je od 2020. do 2040. godine, a kamate od 2015. do 2040. godine.
- **Kredit sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) br. 48999** – Osnovni sporazum o zajmu potpisan je između BiH i EBRD-a 22. 12. 2016. godine, a između FBIH i Društva 5. 2. 2018. godine, na iznos od 76 miliona EUR. Namijenjen je za izgradnju autoceste koridora V-c, dionice Donja Gračanica (tunel Pečuj) – Klopče i dionica Svilaj – Odžak. Period otplate glavnice kredita je od 2020. do 2030. godine, a otplata kamata po kreditu od 2018. do 2030. godine.
- **Kredit sa Razvojnog bankom FBiH br. 15211/13 i br. 15688/16** – Društvo je tokom 2014. i 2017. godine potpisalo dva ugovora o dugoročnim kreditima sa Razvojnog bankom FBiH u ukupnom iznosu od 68.000.000 KM (30.000.000 KM i 38.000.000 KM). Sredstva su odobrena za finansiranje dijela druge faze izgradnje koridora V-c, dionica Vlakovo – Tarčin, poddionica Vlakovo – Lepenica, te za izmirenje obaveza po osnovu retencija iz 2016. godine. Krediti su odobreni na periode od 84 do 96 mjeseci, sa grace periodom od šest mjeseci i kamatnim stopama od 3,5% i 4%. Period otplate glavnice i kamate kredita br. 15211/13 je od 2015. do 2021. godine, a po kreditu br. 15688/16 od 2017. do 2025. godine.

Kreditni u povlačenju iskazani su u iznosu od 406.586.419 KM i obuhvataju: OPEC Fond za međunarodni razvoj, kredit br. 1588 P, OPEC Fond za međunarodni razvoj, kredit br. 1589 P, EBRD, kredit broj 47.372, EIB, kredit br. 83.975, EIB, kredit br. 86.971, OPEC Fond za međunarodni razvoj, kredit br. 12665 P, OPEC Fond za međunarodni razvoj, kredit br. 12663 PB i EBRD, kredit br. 49058.

- **OPEC Fond za međunarodni razvoj, kredit br. 1588 P** – Sporazum o zajmu potpisan je 3. 9. 2014. godine između Bosne i Hercegovine i OPEC Fonda za međunarodni razvoj (OFID) za finansiranje izgradnje koridora V-c (izgradnja poddionice Klopče – Donja Gračanica, komponenta A). Podugovor o zajmu između FBIH i Društva potpisan je 15. 2. 2016. godine. Odobreni iznos zajma je 48.000.000 USD, uz definisani grace period od pet godina, te kamatnu stopu od 3%. Ukupna povučena sredstva po ovom zajmu u 2020. godini iznosila su 76.415.689 KM. Do kraja 2020. godine gotovo u cijelosti su iskorištena sredstva kod OPEC Fonda.

- **OPEC Fond za međunarodni razvoj, kredit br. 1589 P** – Sporazum o zajmu potpisan je 8. 2. 2015. godine između Bosne i Hercegovine i OPEC Fonda za međunarodni razvoj (OFID) za finansiranje izgradnje koridora V-c (izgradnja poddionice Klopče – Donja Gračanica, komponenta B). Supsidijarni ugovor između BiH i FBiH zaključen je 10. 2. 2016. godine. Odobreni iznos zajma je 24.000.000 EUR, uz definisani grace period od pet godina, te kamatnu stopu od 4,5%. Ukupna povučena sredstva po ovom zajmu do 31. 12. 2020. godine iznosila su 44.836.329 KM.
- **EBRD kredit br. 47372** – Sporazum o zajmu potpisan je između BiH i EBRD-a 22. 12. 2015. godine, a podugovor između FBiH i Društva 24. 1. 2017. godine, na ukupan iznos od 80.000.000 EUR, za izgradnju dionice koridora V-c, poddionica Buna – Počitelj i poddionica Donja Gračanica (tunel Pečuj) – tunel Zenica. KM. Period otplate glavnice kredita je od 20. 2. 2020. do 20. 8. 2030. godine, a kamate od 5. 4. 2018. do 20. 8. 2030. godine. Ukupna povučena sredstva po ovom kreditu do 31. 12. 2020. godine iznosila su 119.300.584 KM.
- **EIB kredit br. 83975** – Ugovor o finansiranju između Evropske investicijske banke i BiH potpisan je 11. 11. 2014. godine, a supsidijarni sporazum i podugovor o finansiranju 10. 6. 2016. godine, na ukupan iznos od 100.000.000 EUR, za dionicu Počitelj – Zvirovići i poddionice Kvanj – Buna. Period otplate glavnice kredita je od 15. 10. 2025. do 6. 8. 2045. godine, a kamate od 15. 10. 2019. do 6. 8. 2045. godine. Ukupno povučeno sredstava po ovom kreditu iznosi 51.526.085 KM.
- **EIB kredit br. 86971** – Ugovor o finansiranju između Evropske investicijske banke i BiH potpisan je 26. 4. 2018. godine, a supsidijarni sporazum i podugovor o finansiranju 29. 11. 2018. godine, na ukupan iznos od 50.000.000 EUR, za projekat Zenica – Sjever (Ponirak – Vraca). Period otplate glavnice kredita je od 25. 5. 2026. do 14. 8. 2045. godine, a kamate od 25. 11. 2020. do 14. 8. 2045. godine. Ukupno povučeno sredstava po ovom kreditu iznosi 35.759.856 KM.
- **OPEC Fond za međunarodni razvoj, kredit br. 12665 P** – Sporazum o zajmu potpisan je 30. 8. 2018. godine između Bosne i Hercegovine i OPEC Fonda za međunarodni razvoj (OFID) za finansiranje izgradnje koridora V-c (izgradnja dionice Nemila – Donja Gračanica Komponenta A, Zenica sjever i poddionice Nemila – Vranduk, Vranduk – Ponirak i Ponirak – Donja Gračanica). Supsidijarni ugovor između BiH i FBiH zaključen je 26. 5. 2020. godine. Odobreni iznos zajma je 27.150.000 USD, uz definisani grace period od pet godina, te kamatnu stopu od 3%. Ukupna povučena sredstva po ovom zajmu do 31. 12. 2020. godine iznosila su 40.753.953 KM.
- **OPEC Fond za međunarodni razvoj, kredit br. 12663 PB** – Sporazum o zajmu potpisan je 30. 8. 2018. godine između Bosne i Hercegovine i OPEC Fonda za međunarodni razvoj (OFID) za finansiranje izgradnje koridora V-c (izgradnja dionice Nemila – Donja Gračanica Komponenta B, Zenica sjever i poddionice Nemila – Vranduk, Vranduk – Ponirak i Ponirak – Donja Gračanica). Supsidijarni ugovor između BiH i FBiH zaključen je 26. 5. 2020. godine. Odobreni iznos zajma je 24.300.000 EUR, uz definisani grace period od četiri godine, te kamatnu stopu od 4,7%. Ukupna povučena sredstva po ovom zajmu do 31. 12. 2020. godine iznosila su 2.493.902 KM.
- **EBRD kredit br. 4905** – Ugovor o zajmu potpisan je između BiH i EBRD-a 12. 9. 2018. godine, a supsidijarni ugovor između BiH i FBiH 23. 10. 2020. godine, na ukupan iznos od 180.000.000 EUR (tranša A i tranša B) za izgradnju dionice koridora V-c, Poprikuše – Nemila, Tunel Ivan (lot 2) i Mostar Jug – tunel Kvanj. Period otplate glavnice kredita je od 30. 9. 2022. do 31. 3. 2033. godine, a kamate od 31. 3. 2021. do 31. 3. 2033. godine. Ukupna povučena sredstva po ovom kreditu do 31. 12. 2020. godine iznosila su 30.487.612 KM.

Po ugovorima potpisanim sa EBRD bankom predviđena su plaćanja 0,5% naknade za nepovučeni iznos sredstava na godišnjem nivou, a obračun i plaćanje takse vrši se polugodišnje.

Za dva ugovora koja su potpisana sa EBRD-om, za dionice Buna – Počitelj i Donja Gračanica – tunel Zenica Društvo je obračunalo taksu za nepovučena sredstva u iznosu od 969.793 KM s obzirom

na to da sredstva nisu realizovana u skladu s Planom poslovanja i Planom aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta za 2020. godinu. Tokom 2020. godine po osnovu takse za ova dva kredita plaćeno je 832.389 KM, na osnovu faktura Federalnog ministarstva finansija za plaćanje dospjelih obaveza po kreditima i obavijestima od banaka.

U novembru 2020. godine, nakon što je tranša A kredita br. 49058 (za dionica Poprikuše – Nemila i dionica Tunel Ivan, kao i konsultantske usluge i nadzor) u iznosu od 120.000.000 EUR postala efektivna, Društvu je obračunata taksa u iznosu od 2.345.825 KM. Taksa je plaćena početkom 2021. godine.

Prije operativnosti međunarodnih kredita Društvo nije provelo sve pripremne predradnje za građenje dionica. Povlačenje kreditnih sredstava diktira i gradnja dionica za koje su namijenjeni ovi krediti, a samim tim i trošak takse po kreditu, što je šire pojašnjeno u tački 7.2 Izvještaja.

Navodimo za primjer izgradnju dionice Buna – Počitelj, za koju je Ugovor potpisan 18. 5. 2018. godine, a rok za izgradnju je maj 2020. godine. Radovi po ovom Projektu nastavljeni su u 2021. godini.

Preporuka:

- *potrebno je prije potpisivanja ugovora s međunarodnim kreditorima okončati sve pripreme za gradnju dionice, kako bi se uskladila izgradnja sa operativnošću i izbjegli troškovi takse na nepovučena sredstva.*

Anuiteti po kreditima redovno se isplaćuju na osnovu plana otplate i obavijesti kreditora i Federalnog ministarstva finansija o plaćanju. Obaveze po kreditima su, u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima, klasificirane kao dugoročne obaveze i kratkoročne obaveze po dugoročnim kreditima.

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 182.714.127 KM, a odnose se na: kratkoročni dio dugoročnih kredita od 108.242.333 KM, obaveze iz poslovanja od 65.938.977 KM, obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih od 1.375.740 KM, druge obaveze od 7.147.173 KM, obaveze za ostale poreze i druge dažbine u iznosu od 7.375 KM i obaveze za porez na dobit u iznosu od 2.529 KM.

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 65.938.977 KM i najvećim dijelom ih čine: obaveze prema dobavljačima u zemlji u iznosu od 38.619.080 KM, dobavljačima u inostranstvu od 26.821.246 KM i ostale obaveze iz poslovanja od 498.651 KM. Uvidom u knjigovodstvenu evidenciju obaveza prema dobavljačima i dostavljenih Izvoda otvorenih stavki dobavljača, utvrđene su navedene obaveze. Najznačajniji dobavljači u zemlji su: „Euroasfalt“ d.o.o. od 24.927.842 KM (tekući promet 190.643.381 KM), „Hering“ d.d. od 3.011.286 KM (tekući promet 16.917.084 KM), „BS Telecom Solutions“ d.o.o. Sarajevo od 1.252.178 KM (tekući promet 6.294.611 KM), „IPSA Institut“ od 301.599 KM (tekući promet 4.441.982 KM), „KTM Brina“ d.o.o. Posušje od 384.761 KM (tekući promet 3.426.783 KM), „Sarajevoputevi“ d.d. od 294.293 KM (tekući promet od 2.790.429 KM), Agencija „Securitas“ od 41.787 KM (tekući promet 803.149 KM), „HP Investing“ d.o.o. Mostar od 26.385 KM (tekući promet 890.715 KM) i „Divel“ d.o.o. Sarajevo od 0 KM (tekući promet 6.115.057 KM). Od dobavljača iz inostranstva najznačajniji su: „Cengiz Insaat Sanayi ve Ticaret“ od 14.067.375 KM (tekući promet 77.721.936 KM), „Azvirt Limited Liability Company“ od 7.230.375 KM (tekući promet 35.909.206 KM), „China State Construction Engineering“ od 1.477.072 KM (tekući promet 25.498.109 KM), „Strabag Ag Austria“ od 364.168 KM (tekući promet 5.102.116 KM) i „Flamminger“ d.o.o. Ozalj (tekući promet 1.796.215 KM).

Uvidom u dokumentaciju odabranih uzoraka uvjerali smo se da se evidentiraju na osnovu ispostavljenih faktura, sa popratnom dokumentacijom dobavljača, koja se nakon protokolisivanja dostavlja organizacijskim dijelovima koji su ovlašteni za stvaranje obaveza na ovjeru i kontrolu, a nakon kontrole dostavljaju Izvršnom direktoru za ekonomsko-finansijske poslove i knjigovodstvu na unos u poslovne evidencije. Uvidom u račune, naloge knjiženja i ugovore zaključeno je da se sva plaćanja nakon dostavljene fakture, situacija i ostalih potrebnih dokumenata, nakon svih potrebnih ovjera, plaćaju u valuti i ugovorenom vremenu koje je, ovisno o ugovoru, od 30 do 60 dana, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.

Izvršili smo uvid u uzorkom odabranu dokumentaciju za advokatske usluge, i to za: Anto Grgić (promet: 211.614 KM), Samir Karahasanović (promet 64.752 KM), Damir Sadović (promet 56.160 KM), Esad Fejzagić (promet 30.000 KM), Dževad Hranjić (promet 61.856 KM), Tarik Lemeš (promet 29.315 KM), Advokatsko društvo Đonko d.o.o. Mostar (promet 45.712 KM) i Nihada Buturović (promet 34.742 KM).

Advokati: Anto Grgić, Dževad Hranjić, Samir Karahasanović, Nihada Buturović i Advokatsko društvo Đonko d.o.o. Mostar bili su angažovani kao punomoćnici fizičkim licima u postupku eksproprijacije zemljišta. Naknade su isplaćene na osnovu zapisnika općina o usmenoj raspravi za sporazumno određivanje naknade za eksproprijirane nekretnine, ovisno o tome na čijem je zemljištu vršena eksproprijacija ili Rješenjem Općinskog suda ukoliko je došlo do sudskog procesa.

Društvo također koristi advokatske usluge (advokat Damir Sadović) za zastupanje u svim vrstama sudskih privrednih sporova i sporova iz oblasti naknade štete pred nadležnim općinskim/osnovnim, kantonalnim/okružnim, vrhovnim i ustavnim sudovima u BiH, kao i pružanje konzultantskih usluga i tumačenje kompleksnih pravnih normi iz oblasti privrednog i građanskog prava i pružanje advokatskih usluga iz oblasti općeg poreznog savjetovanja, te oblasti indirektnih poreza (advokat Esad Fejzagić). Ugovori su potpisani na period od 24 mjeseca nakon provedenih postupaka javne nabavke predviđene Aneksom II. Dio B. Plaćanje se vršilo mjesečno, kako je definisano ugovorima, na osnovu dostavljene fakture i izvještaja o pruženim uslugama. Sve obaveze po ovom osnovu izmirene su na 31. 12. 2020. godine. Društvo tokom cijele godine koristi advokatske usluge i za to plaća naknadu, iako je na poslovima za koje se, prema važećoj sistematizaciji zahtijeva pravni, odnosno fakultet društvenog smjera, angažovano ukupno 34 zaposlenih.

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja odnose se na obaveze za neto plaće za decembar 2020. godine, kao i neizmirene obaveze po osnovu doprinosa za decembar 2020. godine. Plaća za decembar i obaveze za poreze na plaće i naknade izmirene su u januaru tekuće godine.

Druge obaveze iskazane su u iznosu od 7.147.173 KM, a najvećem dijelom odnose se na ukalkulisane obaveze za kamate i takse po kreditima u iznosu od 6.882.144 KM.

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 11.540.347 KM, a čine ih: odloženi prihodi po odlukama Vlade od 8.552.200 KM (šire objašnjeno u tački 6.2.2.3 Izvještaja – Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja) i unaprijed naplaćeni prihod po osnovu cestarina (ACC TAG) u iznosu od 1.685.812 KM (odnosi se na dio takse za cestarinu koja je naplaćena, ali je utvrđeno da nije realizovana) i unaprijed obračunati rashodi perioda za koje nije primljena faktura u iznosu od 1.302.335 KM.

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici od 561.848.710 KM i ukupne novčane isplate od 653.604.457 KM, što za rezultat ima negativan novčani tok u iznosu od 91.755.747 KM. Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2020. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu u potpunosti sastavljene u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, kao ni u skladu s članom 38. Zakona o

računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH. U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), kao i potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja.

Međutim, u Bilješkama uz finansijske izvještaje, u okviru poslovnih prihoda, iskazani su prihodi od naknade za autoceste i ceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata (akciza na gorivo) od 154.941.293 KM, koji predstavljaju javne prihode, što nije u skladu sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Preporuka:

- ***bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.***

7. JAVNE NABAVKE

7.1 Postupci nabavki provedeni po Zakonu o javnim nabavkama

Uprava Društva donijela je Plan javnih nabavki 29. 4. 2020. godine, a Nadzorni odbor usvojio ga je 29. 5. 2020. godine. Planirane su nabavke u ukupnom iznosu od 177.666.925 KM, i to: radovi (117.576.534 KM), usluge (55.372.051 KM) i robe (4.718.340 KM). Izvršeno je šest izmjena i dopuna Plana, u ukupnom iznosu od 814.405 KM (povećanje u odnosu na osnovni plan). Sve nabavke pokrenute do donošenja i usvajanja plana nabavki uvrštene su i čine njegov sastavni dio. Nakon što je proglašeno stanje pandemije, Nadzorni odbor donio je Odluku da se tokom 2020. godine provode samo postupci koji su neophodni za neometano i kontinuirano obavljanje djelatnosti preduzeća, kao i za održavanje kontinuiteta svih aspekata bezbjednosti saobraćaja.

Prema prezentiranim podacima, provedeni su postupci javnih nabavki i zaključeni su ugovori ukupne vrijednosti od 46.192.260 KM, a izvršen je uvid u postupke vrijednosti u iznosu od 18.473.468 KM.

Vrsta postupka	Vrijednost provedenih nabavki		Uzorak provedenih nabavki	
Otvoreni postupak	88	44.410.367	20	17.353.307
Pregovarački postupak bez objave obavještenja	6	1.307.751	2	1.020.661
Konkurentski zahtjev	47	334.288	3	99.500
Direktni sporazum	25	139.854	-	-
Ukupno	166	46.192.260	25	18.473.468

Društvo je sa dobavljačem „**BS Telecom Solution**“ tokom revidirane godine, kao i u prethodnom periodu, zaključilo određen broj ugovora. Okvirni sporazumi za Održavanje i doradu sistema naplate cestarine na svim dionicama autoceste A1 i Održavanje sistema i nadzora i upravljanja autoceste sklopljeni su u prethodnom periodu, na osnovu provedenih pregovaračkih postupaka bez objave i otvorenog postupka, što je šire pojašnjeno u tački 6.1.2 Izvještaja. Na osnovu sporazuma tokom 2020. godine zaključivani su pojedinačni ugovori za održavanje. Ukupno ostvaren promet sa navedenim dobavljačem iznosi 6.294.611 KM.

Nije nam prezentirana dokumentacija da je vršena analiza i ispitivanje utroška sredstava iz prethodnih ugovora, kako bi se odradile pripremne radnje za provedbu novog tendera (ugovori ističu u toku 2021. godini). Nisu nam prezentirane metode niti interne procedure istraživanja tržišta kako bi se, pogotovo za velike nabavke, utvrdilo kako se procjenjuje iznos nabavke u cilju utvrđivanja cijene koštanja i konkurentnosti na tržištu.

Preporuka:

- ***izvršiti analizu i ispitivanje tržišta (cost-benefit analizu za sistem naplate cestarine, nadzora i upravljanja autocestom), kako bi se realno procijenio i planirao iznos nabavke, u cilju utvrđivanja cijene i konkurentnosti na tržištu.***

Pored usluga održavanja sa dobavljačem „BS Telecom Solution“ provedeni su postupci nabavke i zaključeni ugovori za:

- Implementaciju ITS-a integrirani transportni sistemi na izgrađenoj dionici autoceste Bilješevo – Sarajevo sjever u iznosu od 4.374.489 KM putem otvorenog postupka od 3. 2. 2020. godine, na period od godinu dana, u roku kojem se roba treba isporučiti, montirati i izvršiti prateće usluge.
- Usluge Cloud hostinga obračunskog sistema naplate cestarine od 23.333 KM. Ugovor je sklopljen 16. 11. 2020. godine na period od 12 mjeseci (pojedinačni ugovor na osnovu okvirnog sporazuma sklopljenim tokom 2018. godine).
- Nabavka brklji/letvi za rampe naplate cestarine od 79.648 KM. Ugovor je sklopljen nakon provedenog otvorenog postupka 10. 9. 2020. godine na period od 12 mjeseci.
- Dorada na prepaid billing sistemu od 120.000 KM. Ugovor je sklopljen 23. 9. 2020. godine putem otvorenog postupka.
- Održavanje Oracle infrastrukture i tehnologija od 49.999 KM. Ugovor je zaključen 11. 12. 2020. godine putem provedenog otvorenog postupka.

Uvidom u ostale uzorkom odabrane postupke javnih nabavki utvrdili smo sljedeće:

- Dodatni radovi na rehabilitaciji regionalne ceste R425a na dionici Tromeđa – Zvirovići, provedeni su putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci. Postupak je proveden na osnovu Odluke Uprave od 24. 2. 2020. godine zbog potrebe za dodatnim radovima, a po osnovu osnovnog ugovora potpisanog u 2019. godini sa izvođačem „KTM Brina“ d.o.o. Posušje. Vrijednost osnovnog ugovora iznosila je 4.656.822 KM, izvođač je uveden u posao 20. 5. 2019. godine, a rok za izvršenje radova 7. 7. 2020. godine. Dana 21. 5. 2019. godine na osnovu dopisa Općine Čitluk traženo je izmještanje postojećeg vodovoda na dionici Miletina – Tromeđa u sklopu izvođenja radova. Zahtjev je prihvatilo Ministarstvo prometa i veza Hercegovačkog-neretvanskog kantona i odobrilo Federalno ministarstvo prometa i komunikacija. U skladu s procjenom i članom 24. Zakona o javnim nabavkama proveden je pregovarački postupak i zaključen Ugovor 9. 5. 2020. godine sa istim dobavljačem na iznos od 930.920 KM. Rok izvršenja dodatnih radova bio je osam mjeseci od zaključivanja ugovora. Do okončanja revizije radovi su završeni. Pregovaračkim postupkom provedena je i nabavka za usluge nadzora nad dodatnim radovima na rehabilitacije regionalne ceste Tromeđa – Zvirovići. Ugovor je potpisan 11. 12. 2020. godine sa „IPSA Institutom“ d.o.o. Sarajevo i „IGH-om“ d.o.o. Mostar, u ukupnoj vrijednosti od 111.195 KM.
- Otvoreni postupak javne nabavke Izgradnja Sarajevske obilaznice pokrenut je Odlukom od 13. 3. 2020. godine kao vanplanska nabavka, procijenjene vrijednosti od 20.000.000 KM. Obavještenje za ovu nabavku objavljeno je na Portalu javnih nabavki 7. 7. 2020. godine, a utvrđeni rok za prijem ponuda bio je 27. 8. 2020. godine. U utvrđenom roku pristigle su dvije ponude, i to „HERING-a“ d.d. Široki Brijeg (21.923.271 KM) i „EURO-ASFALT-a“ d.o.o. Sarajevo (21.001.405 KM). Budući da je kriterij najniža cijena, za ovu nabavku bila je predviđena e-aukcija. Nakon provedene e-aukcije došlo je do podnošenja novih, nižih cijena. Ukupna cijena ponuđača „EURO-ASFALT“ d.o.o. Sarajevo iznosila je 19.900.000 KM, a „HERING“ D.D. Široki Brijeg 20.370.000 KM. Direktor donosi Odluku 26. 10. 2020. godine o izboru najpovoljnijeg ponuđača, te zaključuje Ugovor 26. 11. 2020. godine sa dobavljačem.
- Za usluge redovnog i zimskog održavanja autoceste zaključena su tri pojedinačna ugovora na osnovu okvirnih sporazuma zaključenih nakon provedenih otvorenih postupaka u 2018. godini. Za redovno i zimsko održavanje autoceste dionice „Zenica – Jug Tarčin“ i dijela brze ceste „Butila – Brijesće“ dva pojedinačna ugovora su zaključena sa dobavljačem „Sarajevoputevi“ d.d. Sarajevo, a za redovno i zimsko održavanje dionice „Zvirovići – Bijača“ sa dobavljačem „HP Investing“ d.o.o. Mostar, što je šire objašnjeno u tački 6.1.2 Izvještaja.

- Za nabavku Izrade glavnog projekta autoceste dionica Ozimica – Poprikuše (Žepče jug) Društvo je planiralo sredstva od 4.100.000 KM. Postupak je pokrenut 4. 3. 2020. godine na Zahtjev Sektora za projektovanje i građenje. Obavještenje o nabavci i tenderska dokumentacija bila je dostupna potencijalnim ponuđačima od 21. 4. 2020. godine. Nabavka se nije realizovala u 2020. godini radi žalbi na tendersku dokumentaciju. Sama tenderska dokumentacija mijenjana je osam puta. U konačnici je Ured za razmatranje žalbi poništio postupak 3. 9. 2020. godine. Tenderska dokumentacija nije bila pripremljena u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u cilju jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača. Sadržavala je stavke koje su upućivale na sljedeće:
  - ponuđač ima na raspolaganju projektni tim u čijem sastavu moraju biti inženjeri za mostove, inženjeri za tunele, inženjeri za odvodnju koji su učestvovali u poslovima projektovanja na minimalno dva projekta objekata na autocesti (sposobnost projektanta da projektira dio projekta koji se nalazi u njegovom djelokrugu zadatka nije definirana iskustvom koje ima na tipu ceste, u ovom slučaju autoceste, već rasponom, visinom ili tipom mosta koji se projektuje i sl.). Ovim se ograničava pozicija konkurenta i smanjuje broj ponuđača koji se mogu javiti na tender;
  - Utvrđen je rok za pružanje usluga od deset mjeseci od dana stupanja na snagu ugovora, dok se za svako prekoračenje roka naplaćuje ugovorna kazna. Ponuđač nema kontrolu nad svim dijelovima projektnog zadatka, u sklopu kojeg su i izrade studija za dobijanje prethodne vodne saglasnosti i elaborati za dobijanje urbanističke i građevinske dozvole. Ove dozvole ishoduje Društvo, te nije primjereno da ponuđač snosi rizik roka;
  - Društvo treba posjedovati minimalno jedan licencirani softver za izradu svih projekata traženih projektnim zadatkom. Naime, softver nije dokaz sposobnosti projektiranja, za traženu uslugu to je stvar tehničke prirode i nerelevantno je.

Navedeno je, između ostalog, dovelo to toga da se nabavka Izrade glavnog projekta autoceste dionica Ozimica – Poprikuše nije realizovala u periodu u kojem je planirana. Stalne izmjene tenderske dokumentacije i žalbe upućuju na to da nije bila sačinjena u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Ugovorni organ dužan je da definiše kvalifikacione uslove u potpunosti, jasno i precizno, kako bi se izbjeglo upućivanje na pojedinačnog ponuđača i njegovo favoriziranje.

Uvidom u pojedine fakture dobavljača konstatujemo da je Društvo tokom 2020. godine **nabavilo dva vatrogasna vozila u vrijednosti od 1.796.800 KM**. Predmetna nabavka planirana je Planom javnih nabavki za 2018. godinu u ukupnom iznosu od 1.800.000 KM. Odlukom od 31. 7. 2018. godine pokrenut je otvoreni postupak za nabavku dva vatrogasna vozila i imenovana je komisija u čijem sastavu su bili pravnik, politolog, ekonomista, magistar računarstva i tehničar. Nabavka je objavljena u „Službenom listu BiH“ tek 29. 3. 2019. godine (osam mjeseci od Odluke), nakon što je data konačna saglasnost za tehničku specifikaciju (28. 3. 2019. godine). Nakon objave nabavke bilo je dosta upita potencijalnih ponuđača u vezi stavki iz poglavlja Tehničke specifikacije, koje su usvojene i izmijenjene. Otvaranje ponuda izvršeno je 21. 5. 2019. godine. Zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda u otvorenom postupku od 27. 5. 2019. godine komisija je konstatovala da je zaprimljena samo jedna ponuda u iznosu od 1.796.800 KM bez PDV-a (2.102.256 KM sa PDV). Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača „Flammifer“ d.o.o. Ozalj HR u konzorciju sa „Pastor M“ d.o.o. Mostar donesena je 28. 5. 2019. godine, s kojim je potpisan Ugovor 1. 7. 2019. godine (rok isporuke 12 mjeseci). Aneksom ugovora produžen je rok isporuke do 31. 8. 2020. godine. Vozila su zaprimljena Zapisnikom o isporuci vozila (datum isporuke 27. 8. 2020. godine), potpisanim između predstavnika „Flemmifera“ i predstavnika Društva. Nakon izvršenog pregleda vozila uočeni su brojni nedostaci, o čemu je sačinjen tabelarni pregled (ukupno 38). Kao primjer navodimo: oprema za rezanje vjetrobranskog stakla (tačka 49) ne odgovara traženoj iz tenderske dokumentacije, monitor na braniku top za vodu (tačka 6) ne daje odgovarajuću pjenu, prenosna hidraulična pumpa (tačka 33) iz tenderske dokumentacije nije potpuna: nedostaje ključ i ostali potrebni alati, nedostaje sav potreban alat (tačka 56), nedostaju uputstva za opremu i vozila na jezicima koji su u upotrebi u BiH. Fature za vozila od „Flammifera“ d.o.o. Ozalj od 1. 9. 2020. godine odobrene su i plaćene 29. 10. 2020. godine.

Iako su tehničke specifikacije vozila postavljene dosta široko, upućuju na favorizovanje određene marke vozila. Samim tim što veliki broj potencijalnih ponuđača preuzme tendersku dokumentaciju, a pristigne samo jedna ponuda, to navodi na favoriziranje određenog vozila. Prilikom prve objave 26 zainteresovanih ponuđača preuzelo je tendersku dokumentaciju, nakon objave prve ispravke tenderske dokumentacije 12, a nakon druge ispravke devet ponuđača, da bi u konačnici pristigla samo jedna ponuda. Protok vremena od pokretanja postupka do stavljanja u upotrebu je dug, od jula 2018. do februara 2021. godine. Osim dugog procesa, skrećemo pažnju na odabir komisije za javne nabavke u čijem sastavu su bili: pravnik, politolog, ekonomista, magistar računarstva i tehničar. Naime, Pravilnikom o uspostavljanju i radu komisije za javne nabavke¹ u članu 4. navedeno je da prilikom imenovanja članova komisije ugovorni organ vodi računa da većina članova komisije poznaje propise o javnim nabavkama i da najmanje jedan član komisije posjeduje posebnu stručnost u oblasti predmeta nabavke.

Društvo nije postupilo u skladu s odredbama zaključenog ugovora. Naime, Ugovorom u članu 8. stav 2) i 3) definisano je da će ugovorne strane nakon isporuke vozila izvršiti provjeru da li ona u svemu zadovoljavaju zahtjeve iz ovog Ugovora, te sačiniti Zapisnik o primopredaji vozila kojim se konstatuje stanje isporučene robe. Ukoliko karakteristike ne budu odgovarale karakteristikama vozila koje su navedene u ponudi dobavljača, ugovorni organ ih neće prihvatiti. U ovom slučaju dobavljač je dužan da vozila odvede sa lokacije o svom trošku. Zapisnik o primopredaji vozila nije sačinjen, kako je određeno ugovorom, nakon isporuke vozila, već samo Zapisnik o isporuci vozila, u kojem je navedeno da roba odgovara naručenoj i da će se kvantitativni i kvalitativni pregled vozila obaviti u roku od 10 dana od otpremnice za dva vozila. Članom 9. Ugovora definisano je da će se svi eventualni nedostaci evidentirati u Zapisniku o primopredaji i da će se otkloniti u roku od 10 dana od primopredaje. Ako u tom roku dobavljač ne otkloni nedostatke, Ugovorni organ zadržava pravo da raskine ugovor. Zapisnik o primopredaji sačinjen je tek 29. 1. 2021. godine, kad su vozila puštena u upotrebu i otklonjeni svi nedostaci.

Odredbe Ugovora u dijelu obaveza ugovornog organa i dobavljača nisu ispoštovane, sredstva pored utvrđenih nedostataka nisu vraćena dobavljaču, niti je ugovor raskinut. Napominjemo da su plaćena sredstva za dva vatrogasna vozila u iznosu od 1.796.800 KM (2.102.256 KM) značajna, pogotovo jer je ugovoreno avansno plaćanje od 70%, za robu koja je prvobitno isporučena sa velikim brojem nedostataka.

Preporuke:

- *tendersku dokumentaciju sačinjavati sa svim neophodnim elementima, kako bi davala potpune informacije o postupku javne nabavke, u cilju jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača, u skladu sa članom 53. Zakona o javnim nabavkama;*
- *prilikom imenovanja komisije za javne nabavke voditi računa da većina članova poznaje propise o javnim nabavkama i da najmanje jedan član komisije posjeduje posebnu stručnost iz oblasti predmeta nabavke, kako nalaže član 4. Pravilnika o uspostavljanju i radu komisije za javne nabavke;*
- *u potpunosti poštovati odredbe zaključenih ugovora, posebno vodeći računa o ispunjavanju obaveza dobavljača prilikom isporuke ugovorene robe.*

7.2 Postupci nabavki provedeni po međunarodnim procedurama

U Društvu je do okončanja revizije bilo aktivno 11 dionica autoceste čija je implementacija u toku, što podrazumijeva period od potpisa ugovora o građenju do ishodovanja upotrebne dozvole. U nastavku je Pregled sklopljenih ugovora nakon provedenih postupaka nabavke sa stanjem na 31. 12. 2020. godine:

---

¹ „Sl. glasnik BiH“, br. 103/14

R. br.	Postupak nabavke/ Predmet nabavke	Datum potpisivanja ugovora o kreditu	Završetak ratifikacije ugovora o kreditu na nivou BiH*	Prihvatanje zaduženja prema ugovoru o kreditu u Federaciji **	Datum potpisivanja podugovora o finansiranju	Datum pokretanja postupka nabavke	Datum sklapanja ugovora	Vrijednost zaključenog ugovora u EUR (sa PDV-om)
br.	1	4	5	6	7	8	9	11
I	NABAVKA RADOVA							691.567.710
1.	Dionica Buna – Počitelj	22. 12. 2015.	8. 9. 2016.	21. 10. 2016.	24. 1. 2017.	14. 7. 2016.	18. 5. 2018.	25.692.384
2.	Dionica Donja Gračanica – Tunel Zenica	22. 12. 2015.	8. 9. 2016.	21. 10. 2016.	24. 1. 2017.	15. 7. 2016.	8. 11. 2018.	67.360.069
3.	Poddionica Počitelj – Zvirovići (lot 1)	11. 11. 2014.	9. 4. 2015.	6. 11. 2015.	10. 6. 2016.	3. 5. 2017.	20. 6. 2019.	66.131.723
	Poddionica Počitelj – Zvirovići (lot 2)						20. 6. 2019.	32.894.421
4.	Dionica Tarčin – Ivan (lot 1)	27. 2. 2020.	15. 10. 2020.	30. 10. 2020.	15. 12. 2020.	4. 4. 2018.	24. 8. 2020.	77.903.314
	Dionica Tarčin – Ivan (lot 2)	12. 9. 2018.	26. 2. 2020.	19. 8. 2020.	28. 10. 2020.		28. 10. 2019.	67.425.427
5.	Dionica Poprikuše – Nemila	12. 9. 2018. (EBRD) 27. 2. 2020. (EIB)	26. 2. 2020 (EBRD) 15. 10. 2020 (EIB)	19. 8. 2020. (EBRD) 30. 10. 2020. (EIB)	28. 10. 2020 (EBRD) 15. 12. 2020 (EIB)	4. 4. 2018.	16. 11. 2020.	208.059.247
6.	Dionica Nemila – Vranduk	19. 2. 2019.	3. 3. 2020.	27. 6. 2018.	18. 5. 2020.	4. 4. 2018.		
7.	Dionica Vranduk – Ponirak	30. 8. 2018.	3. 3. 2020.	27. 6. 2018.	1. 6. 2020.	31. 5. 2017.	15. 5. 2019.	76.592.799
8.	Dionica Ponirak – Vraca	26. 4. 2018.	20. 9. 2018.	27. 6. 2018.	29. 11. 2018.	31. 5. 2017.	1. 8. 2019.	69.508.326
9.	Izvođenje radova dionica Putnikovo brdo – Medakovo	9. 5. 2019.	26. 2. 2020.	19. 8. 2020.	u proceduri	10. 2. 2020.		
10.	Dionica Tunel Kvanj – Buna	26. 4. 2018.	2. 10. 2018.	27. 6. 2018.	29. 11. 2018.	4. 4. 2018.		
11.	Dionica Mostar jug – Tunel Kvanj	12. 9. 2018.	26. 2. 2020.	19. 8. 2020.	28. 10. 2020.	7. 9. 2020.		

* U skladu s odredbama člana 40. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama u Bosne i Hercegovine¹ i člana 12. Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora,² Odluku o ratifikaciji donijelo je Predsjedništvo Bosne i Hercegovine po osnovu saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

** U skladu s odredbama člana 40. Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama³ Odluku o prihvatanju zaduženja koju je pripremila Vlada Federacije usvaja Parlament Federacije (oba doma). Stupa na snagu po objavi Ukaza Predsjednika Federacije u „Službenim novinama Federacije“.

Iz tabele uočavamo da je kod pojedinih dionica sam postupak, od zaključivanja ugovora o kreditu do realizacije nabavke i potpisivanja ugovora o građenju, izrazito dug.

Prema dokumentaciji o sklopljenim ugovorima i pokrenutim postupcima nabavki po međunarodnim procedurama, Društvo je tokom 2020. godine zaključilo pet ugovora o nabavci, i to putem otvorenog postupka za nabavku radova, dva ugovora ukupne vrijednosti od 285.962.561 EUR i tri ugovora putem konkurentskog postupka za nabavku usluga u ukupnoj vrijednosti od 11.833.966 EUR. Predmet revizije postupaka nabavke po procedurama međunarodnih finansijskih institucija bili su postupci za nabavku radova iz sredstava Evropske banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu: EBRD) i Evropske investicijske banke (u daljem tekstu: EIB), u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti od 153.600.000 EUR, i nabavku usluga u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti od 1.600.000 EUR.

Revizijom je utvrđeno da je od kreditora i donatora⁴ za izgradnju, konsultantske usluge nadzora i tehničku pomoć povučeno 133.367.188 EUR, na 14 dionica u izgradnji, a vlastitih sredstava utrošeno je ukupno 23.552.570 EUR.

Revizijom su obuhvaćeni ugovori nabavke radova i usluga, kao i pokrenuti postupci nabavke za koje još uvijek nisu zaključeni ugovori. Također, predmetom revizije bio je Izvještaj o realizaciji projekta: Izgradnja autoceste na Koridoru V-c u Federaciji BiH, zaključno sa 31. 12. 2020. godine, koji je izrađen uz finansijsku pomoć Zajedničkog fonda za Zapadni Balkan u sklopu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan.

¹ "Sl. glasnik BiH", br. 52/05, 103/09 i 90/16

² "Sl. glasnik BiH", br. 29/100, 32/13

³ "Sl. novine FBiH", br. 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16)

⁴ Kreditori i donatori su: EIB (Evropska investicijska banka), EBRD (Evropska banka za obnovu i razvoj), OFID (OPEC fond za međunarodni razvoj), KFAER (Kuvajtski fond za arapski ekonomski razvoj)

U 2020. godini zaključeni su ugovori:

- Dionica Tarčin – Ivan, lot 1 – postupci nabavke pokrenuti su 4. 4. 2018. godine, a ugovor za nabavku radova u iznosu od 77.903.314 EUR zaključen 24. 8. 2020. godine i za usluge nadzora nad izvođenjem radova u iznosu od 2.454.964 EUR zaključen 18. 8. 2020. godine;
- Dionica Poprikuše – Nemila – postupci su pokrenuti 4. 4. 2018. godine, a ugovor za izvođenje radova u vrijednosti od 208.059.247 EUR zaključen 16. 11. 2020. godine i za usluge nadzora nad izvođenjem radova u iznosu od 5.194.800 EUR zaključen 29. 4. 2020. godine, te ugovor o tehničkoj pomoći PIU u iznosu od 800.000 EUR zaključen 22. 7. 2020. godine.

Revidirani su sljedeći postupci nabavke:

1. Dionica Tunel Kvanj – Buna, procijenjene vrijednosti od 98.100.000 EUR, postupak nabavke pokrenut 4. 4. 2018. godine;
2. Izvođenje radova dionica Putnikovo brdo – Medakovo, procijenjene vrijednosti od 55.000.000 EUR, postupak nabavke pokrenut 10. 2. 2020. godine;
3. Dionica Mostar jug – Tunel Kvanj, procijenjen u vrijednosti od 66.970.000 EUR, postupak pokrenut 7. 9. 2020. godine;
4. Tehnička pomoć Jedinici za implementaciju projekta dionica Tunel Kvanj – Buna, procijenjen u vrijednosti od 800.000 EUR, postupak pokrenut 4. 4. 2018. godine;
5. Nadzor nad izvođenjem radova Dionica Tunel Kvanj – Buna, procijenjen u vrijednosti od 5.000.000 EUR, postupak nabavke pokrenut 4. 4. 2018, a ugovor zaključen 11. 10. 2020. godine u iznosu od 5.247.684 EUR.

Društvo i dalje za implementaciju međunarodnih finansijskih ugovora ima dvije stalne komisije koje rade na postupcima nabavki i koje tokom postupka nabavke imaju direktnu komunikaciju sa kreditorom, u dijelu dobijanja saglasnosti na svaku fazu u postupku, čija je prosječna dužina roka u kojem banka daje saglasnost do sedam dana. **Uvidom u dokumentaciju kod postupaka međunarodnih nabavki utvrđeno je sljedeće:**

1. **Period od pokretanja postupka nabavke do zaključenja ugovora izrazito je dug, posebno kad se radi o dvofaznim postupcima nabavke. Za izvođenje radova na dionici Putnikovo brdo – Medakovo postupak nabavke pokrenut je 10. 2. 2020. godine, a još je u toku evaluacija prve faze postupka.**
2. **U revidiranim postupcima utvrđeno je da Društvo zaprimi značajan broj zahtjeva za pojašnjenja tenderske dokumentacije, koja u određenim situacijama zahtijevaju i izmjene, što utiče na dužinu postupka nabavke.**
3. **Procedura usaglašavanja tenderske dokumentacije sa kreditorom ili donatorom, do objave obavještenja o nabavci, traje dugo. U postupku nabavke tehničke pomoći PIU za dionicu Tunel Kvanj – Buna obavještenje o nabavci objavljeno je 28. 3. 2019. godine, a početak druge faze postupka pokrenut je krajem novembra 2019. godine.**

Društvo je proaktivno djelovalo u slučaju ubrzanja procesa eksproprijacije, kao i redovnog kvartalnog izvještavanja nadležnih institucija Federacije BiH. Društvo je razradilo hodogram aktivnosti za projekte koji su u realizaciji. U revidiranom periodu plaćeno je 969.793 KM taksi na nepovučena sredstva za kredite EBRD-a br. 47372¹ i br. 48999².

Međutim, Društvo nije preduzelo aktivnosti u cilju ubrzanja osiguranja efikasnosti procedura nabavki.

Preporuka:

- ***Društvo treba da unaprijedi cjelokupan proces nabavki i izvrši potrebne predradnje za svaki projekat, kako bi realizacija ugovora pravovremeno započela, a sredstva se koristila efikasno.***

---

¹ Koridor V-c: Dionica Buna – Počitelj i dionica Koridor V-c: Vraca – Donja Gračanica

² Koridor V-c: Dionica Klopče – Donja Gračanica i dionica Koridor V-c: Svilaj – Odžak, Faza II

8. SUDSKI SPOROVI

Prema prezentiranim podacima Sektora za pravne poslove, protiv Društva se vode sudski sporovi u ukupnoj vrijednosti od 2.233.736 KM. Na osnovu procjene Službe za zastupanje, koja uključuje sve predmete za koje su podnesene tužbe protiv Društva do 31. 12. 2020. godine, a za koje nisu donesene pravomoćne presude, rezervisanja za sudske sporove izvršena su u iznosu od 1.331.776 KM.

Prema Rješenju Porezne uprave iz jula 2016. godine, utvrđena je poreska obaveza po osnovu poreza na dobit i poreza na dohodak od samostalne i nesamostalne djelatnosti u iznosu od 45.414.618 KM sa pripadajućim kamatama. Dodatno utvrđene obaveze poreza na dobit odnose se na period 2011–2015. godine. Na Rješenje Poreske uprave Društvo je podnijelo žalbu, navodeći relevantne članove Zakona o cestama FBiH kojim je definisano da Društvo ne posluje na komercijalnoj osnovi, da razlika prihoda i rashoda predstavlja finansijski rezultat koji je neoporeziv. Konačno Rješenje Federalnog ministarstva finansija, po kom se žalba odbija, doneseno je 16. 10. 2018. godine.

Nalog za prinudnu naplatu izdat je 19. 12. 2018. godine, a Rješenje o pokretanju postupka prinudne naplate 31. 1. 2019. godine. S obzirom na to da je Društvo 23. 11. 2018. godine pokrenulo upravni spor protiv Rješenja Federalnog ministarstva finansija, podnesen je zahtjev Društva o odlaganju izvršenja. Kantonalni porezni ured Mostar 14. 2. 2019. godine donio je Rješenje o prekidu postupka prinudne naplate poreznih obaveza do okončanja upravnog spora. Društvo je podnijelo Zahtjev Vladi FBiH za vanredno ukidanje izdatih rješenja 21. 3. 2019. godine. Do datuma revizije upravni spor nije okončan.

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Društvo je 16. 7. 2021. godine dostavilo komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu. U njemu su navedena neslaganja na nalaze koji se odnose na: iskazivanje poslovnih prihoda, transparentnost pri zapošljavanju, plaćanje taksi na nepovučena kreditna sredstva, efikasnost realizacije projekata, izradu tenderske dokumentacije i odabir članova u komisije za javne nabavke.

Komentar nismo mogli prihvatiti jer data obrazloženja nisu adekvatna, niti je priložena dodatna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u Izvještaju, za što dajemo sljedeća obrazloženja:

- Iskazivanja poslovnih prihoda potrebno je vršiti u skladu sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda. Prihodi od akciza su javni, na koje Društvo nema nikakav uticaj jer se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje BiH, a njihova raspodjela vrši se u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda. Shodno tome, nisu ispunjeni uslovi za priznavanje u poslovne prihode shodno MSFI – 15 Prihodi od ugovora s kupcima;
- Nije osigurana transparentnost prilikom zapošljavanja jer je primjenom izuzeća, shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, Društvo zapošljavalo bez javnog oglašavanja. Također, izmjenama naziva radnog mjesta Društvo je nastavilo zapošljavati iste osobe, čime nije ispoštovan suštinski princip ovog izuzeća;
- Takse po odobrenim kreditima za nepovučena sredstva plaćene su jer Društvo nije provelo sve pripremne predradnje za građenje dionica prije operativnosti međunarodnih kredita. Povlačenje kreditnih sredstava diktira i gradnja dionica za koje su namijenjeni ovi krediti, a samim tim i trošak takse po kreditu;
- Nisu prezentirane dodatne činjenice koje bi uticale na izmjenu nalaza u vezi s efikasnošću realizacije projekata, jer projekti izgradnje nisu aktivirani i stavljeni u upotrebu, u skladu sa Planom aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta za 2020. godinu;
- Prilikom sačinjavanja i izrade tenderske dokumentacije potrebno je postupiti u skladu s članom 53. Zakona o javnim nabavkama u cilju jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača. Stalne izmjene tenderske dokumentacije i žalbe upućuju na to da nije bila sačinjena u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Ugovorni organ dužan je da definiše kvalifikacione uslove u potpunosti, jasno i precizno, kako bi se izbjeglo

upućivanje na pojedinačnog ponuđača i njegovo favoriziranje. Revizorskom timu nije dostavljena dodatna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza.

- Prilikom odabira članova komisije za javne nabavke potrebno je voditi računa o tome da najmanje jedan član posjeduje potrebnu stručnost za dati predmet nabavke i voditi računa o poštovanju zaključenih ugovora, u skladu s članom 4. Pravilnika o uspostavljanju i radu komisije za javne nabavke. Nije nam dostavljena dokumentacija na osnovu koje bismo se uvjerali da referent Službe u Sektoru za upravljanje i održavanje posjeduje posebnu stručnost i položene certifikate.

**Koordinatorica rada u Sektoru
za finansijsku reviziju javnih preduzeća**

Mia Buljubašić

Tim za reviziju

Alida Selimović – voditeljica tima

Nina Šunjić – članica tima

**V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
I TABELARNI PREGLED OBAVEZA PO KREDITIMA**

Bilans uspjeha za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine			
Javno preduzeće „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	186.695.180	209.465.690
1	Prihodi od prodaje robe	229.462	275.627
2	Prihodi od prodaje učinaka	30.964.154	36.107.647
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	-	-
4	Ostali poslovni prihodi	155.501.564	173.082.416
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	61.999.640	64.474.777
1	Nabavna vrijednost prodane robe	229.462	308.960
2	Materijalni troškovi	1.870.156	1.766.563
3	Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	17.670.840	16.826.989
4	Troškovi proizvodnih usluga	9.552.806	9.575.438
5	Amortizacija	30.076.688	32.651.008
6	Troškovi rezervisanja	1.246.216	1.860.229
7	Nematerijalni troškovi	1.353.472	1.485.590
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	124.695.540	144.990.913
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	-	-
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI	-	-
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	13.636.350	340.781
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica		
2	Prihodi od kamata	181.624	168.483
3	Pozitivne kursne razlike	13.636.350	5.768
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	-	-
5	Prihodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja	-	-
6	Ostali finansijski prihodi	169.785	166.531
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	6.819.790	11.533.366
1	Finansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima	-	-
2	Rashodi kamata	6.808.031	7.823.473
3	Negativne kursne razlike	-	3.709.893
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	-	-
5	Ostali finansijski rashodi	11.759	-
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	7.167.969	-
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	-	11.192.585
VII	Dobit redovne aktivnosti (III-VI) > 0	131.863.509	133.798.328
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III-VI) < 0	-	-
	OSTALI PRIHODI I RASHODI	-	-
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	2.108	26.513
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	-	12.242
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina	-	-
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	-	-
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	-	-
5	Dobici od prodaje materijala	-	-
6	Viškovi	380	-
7	Naplaćena otpisana potraživanja	-	4.394
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	-	-
9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	1.728	9.877
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	168.295	27.082
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	151.353	1.747
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina	-	-
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	-	-
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	-	-
5	Gubici od prodaje materijala	-	-

6	Manjkovi	-	-
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika		
8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	532	687
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	16.410	24.648
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	-	-
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	166.187	569
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA	19.893	38.673
1*	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	-	-
2*	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	-	-
3*	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	-	-
4*	Smanjenje vrijednosti zaliha	19.893	38.673
5*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznčajnijih grešaka iz ranijih perioda	-	26.869
6*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznčajnijih grešaka iz ranijih perioda	1.147	36.425
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	131.676.282	133.749.530
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	-	-
XIV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	-	-
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA	-	-
1	Porezni rashodi perioda	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	-	-
XV	Neto dobit neprekinutog poslovanja	-	-
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA	-	-
XVII	Neto dobit perioda	131.676.282	133.749.530
XVIII	Neto gubitak perioda	-	-
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Ukupna neto sveobuhvatni dobit perioda	131.676.282	133.749.530
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	-	-
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXI ili XXII)	131.676.282	133.749.530
	a) vlasnicima matice	131.676.282	131.749.530
	b) vlasnicima manjinskih interesa	-	-
	Neto dobit/gubitak perioda prema vlasništvu (XXIII ili XXIV)	131.676.282	133.749.530
	a) vlasnicima matice	131.676.282	131.749.530
	b) vlasnicima manjinskih interesa	-	-
	Zarada po dionici:		
	a) obična		
	b) razdijeljena		
	Prosječan broj zaposlenih:	446	425
	- na bazi sati rada	447	426
	- na bazi stanja krajem mjeseca		

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 24. 2. 2021. godine.

Direktor
Adnan Terzić

Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine					
Javno preduzeće „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar					
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
1	2	3	4	5	5
AKTIVA					
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (1 do 8)					
		2.716.978.169	267.101.988	2.449.876.181	2.059.321.285
1	Nematerijalna sredstva	84.036.921	33.136.577	50.873.344	37.661.121
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	2.607.914.649	228.938.411	2.378.976.238	2.001.655.695
3	Investicione nekretnine	-	-	-	-
4	Biološka sredstva	-	-	-	-
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	1.000	-	1.000	1.000
6	Dugoročni finansijski plasmani	-	-	-	--
7	Druga dugoročna potraživanja	25.000.000	5.000.000	20.000.000	20.000.000
8	Dugoročna razgraničenja	25.599	-	25.599	3.469
B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA					
C) TEKUĆA SREDSTVA (1 do 2)					
		97.882.872	435.683	97.447.189	150.929.152
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	1.103.999	435.683	668.316	533.442
2	Gotovina, kratk. potraživanja i kratkoročni plasmani	96.778.873	-	96.778.873	150.395.710
	Potraživanja za PDV	38.347.419	-	38.347.419	20.669.381
	Aktivna vremenska razgraničenja	3.749	-	3.749	40.988
D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA					
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA					
I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)					
		2.814.861.041	267.537.671	2.547.323.370	2.210.250.437
II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna aktiva					
UKUPNO AKTIVA (I+II)					
		2.814.861.041	267.537.671	2.547.323.370	2.210.250.437
PASIVA					
A) KAPITAL (1 do 10)					
				1.280.729.034	1.088.088.433
1	Državni kapital			2.000	2.000
2	Ostali osnovni kapital			468.786.552	407.822.233
3	Emisiona premija			-	-
4	Rezerve			-	-
5	Revalorizacione rezerve			-	-
6	Nerealizovani dobici			-	-
7	Nerealizovani gubici			-	-
8	Neraspoređena dobit			811.940.482	680.264.200
9	Gubitak do visine kapitala			-	-
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli			-	-
B) DUGOROČNA REZERVISANJA					
				3.896.319	2.742.067
C) DUGOROČNE OBAVEZE					
				1.068.443.543	869.927.929
D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE					
E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)					
				182.714.127	202.856.853
1	Kratkoročne finansijske obaveze			108.242.333	143.269.073
2	Obaveze iz poslovanja			65.938.977	53.838.706
3	Obaveze iz specifičnih poslova			-	-
4	Obaveze po osnovu plata i ostalih primanja zaposlenih			1.375.740	1.236.105
5	Druge obaveze			7.147.173	4.504.565
6	Obaveze za ostale poreze i druge dažbine			7.375	8.404
7	Obaveze za porez na dobit			-	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA					
				11.540.347	46.635.155
G) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE					
I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)					
				2.547.323.370	2.210.250.437
II) Vanbilansna evidencija – vanbilansna pasiva					
UKUPNO PASIVA (I+II)					
				2.547.323.370	2.210.250.437

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 24. 2. 2021. godine.

Direktor
Adnan Terzić

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine (direktna metoda)			
Javno preduzeće „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar			
	Opis	IZNOS	
		Tekuća godina	Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	169.518.858	197.318.023
1	Prilivi od kupaca i primljeni avansi	9.379.751	7.943.216
2	Prilivi od premija, subvencija, donacija i sl.	156.255.865	184.875.934
3	Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	3.883.242	4.498.873
II	Odlivi iz poslovnih aktivnosti	483.926.730	233.830.542
1	Odlivi iz osnova isplate dobavljačima i dati avansi	447.420.840	200.078.178
2	Odlivi iz osnova plata, naknada plata i drugih primanja zaposlenih	15.244.238	14.382.088
3	Odlivi iz osnova plaćenih kamata	15.665.859	15.014.158
4	Odlivi iz osnova poreza i drugih dažbina	151.151	1.518.129
5	Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	5.444.642	2.837.989
III	Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		
IV	Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	314.407.872	36.512.519
	B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	39.642.959	1.139.179
1	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-
2	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	-	-
3	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	-	-
4	Prilivi iz osnova dividendi i učešća u dobiti	188.148	156.457
5	Prilivi iz ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	39.454.811	982.722
II	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	48.998.800	-
1	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	48.998.800	-
2	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-
3	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	-
III	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti	-	1.139.179
IV	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti	9.355.841	-
	C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti	352.686.893	185.355.008
1	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
2	Prilivi iz osnovapovećanja osnovnog kapitala	22.628.421	-
3	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	301.902.296	115.852.926
4	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita		
5	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	28.156.176	69.502.082
II	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti	120.678.927	117.739.467
2	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	96.077.656	63.760.437
3	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	6.000.000
4	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-	-
5	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	24.601.271	47.979.030
III	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti	232.007.966	37.615.541
IV	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti		
	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	561.848.710	383.812.210
	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	653.604.457	351.570.009
	F. NETO PRILIV GOTOVINE		32.242.201
	G. NETO ODLIV GOTOVINE	91.755.747	
	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda	111.086.234	78.844.033
	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine		
	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine		
	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda	19.330.487	111.086.234

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 24. 2. 2021. godine.

Direktor
Adnan Terzić

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na 31. 12. 2020. godine								
Javno preduzeće „Autoceste FBiH“ d.o.o. Mostar								
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit	Ukupno		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2018. god.	389.872.012	-	-	-	546.514.670	936.386.682	-	936.386.682
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2018. godine, odnosno 1. 1. 2019. godine	389.872.012	-	-	-	546.514.670	936.386.682	-	936.386.682
5. Efekti revalorizacije materijala i nemat. sredstava	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	17.952.221	-	-	-	-	17.952.221	-	17.952.221
11. Stanje na 31. 12. 2019. godine, odnosno 1. 1. 2020. godine	407.824.233	-	-	-	680.264.200	1.088.088.433	-	1.088.088.433
12. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
14. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2019. godine, odnosno 1. 1. 2020. god.	407.824.233	-	-	-	680.264.200	1.088.088.433	-	1.088.088.433
15. Efekti revalorizacije materijala i nemat. sredstva	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
17. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	131.676.282	131.676.282	-	131.676.282
18. Emisija dioničkog kapitala i dr. oblici povećanja osnovnog kapitala	60.964.319	-	-	-	-	60.964.319	-	60.964.319
19. Stanje na 31. 12. 2020. god	468.788.552	-	-	-	811.940.482	1.280.729.034	-	1.280.729.034

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i odobrila ih 24. 2. 2021. godine.

Direktor
Adnan Terzić

TABELARNI PREGLED OBAVEZA PO KREDITIMA SA STANJEM NA 31. 12. 2020. GODINE

R.b.	Kredit	Obaveze za glavnicu		Obaveze za kamate		Taksa na nepovučena sredstva	Ukupne obaveze na 31. 12. 2020.	Uslovi kredita				
		Dugoročne	Kratkoročne	Dugoročne	Kratkoročne			Podaci iz Ugovora		Podaci iz aneksa		
								Kamatna stopa (u %)	Period otplate		Period otplate	
									Glavnica	Kamata	Glavnica	Kamata
1	EIB kredit, br. 24.775 – 75 miliona EUR	112.385.000,80	7.522.423,06	0	207.170,16	0,00	120.114.594,02	promjenjiva (0,65% - 1,553 %) + 6 mjesečni EURIBOR	29.8.2016-26.03.2037	28.02.2011-26.03.2037	N/A	N/A
2	EBRD kredit, br. 38.716 – 180 miliona EUR (Osnovni ugovor), tranša A+25 miliona EUR, tranša B (Amandman 1 osnovnog ugovora dodatnih 25 miliona EUR, definisan kao tranša B), ukupno 205 miliona EUR	94.411.392,07	37.764.557,39	0	64.595,27	0,00	132.240.544,73	promjenjiva 1% + 6 mjesečni EURIBOR	24.11.2013 Tranša A; 24.05.2024 Tranša A	25.09.2009 Tranša A; 24.05.2024 Tranša A;	24.05.2014 Tranša B; 24.05.2024 Tranša B	24.05.2015 Tranša B; 24.05.2024 Tranša B;
3	EIB kredit, br. 31.174 – 166 miliona EUR	286.855.066,63	16.649.629,76	0	803.743,53	0,00	304.308.439,92	promjenjiva (0,985% - 1,05 %) + 6 mjesečni EURIBOR	03.07.2019-10.01.2039	03.01.2014-10.01.2039	N/A	N/A
4	Kredit Razvojne banke FBiH, broj ugovora: DK-162-131-12070/14, na iznos od 30 miliona KM (kredit br. 15211/13)	0	4.615.410,00	0	10.115,97	0,00	4.625.525,97	NKS 3,50%, EKS 3.65%	11.07.2015-11.12.2021	11.01.2015-11.12.2021	N/A	N/A
5	Kredit Razvojne banke FBiH, broj ugovora: DK-162-189-1275VII/17 na iznos od 38 miliona KM (kredit br. 15688/16)	16.466.678,00	5.066.664,00	0	28.907,77	0,00	21.562.249,77	NKS 4,00%, EKS 4,23%	17.10.2017-17.03.2025	17.04.2017-17.03.2025	N/A	N/A
6	Kuvajtski fond za razvoj kredit br.794 na iznos 10.500.000 KD	50.129.415,00	2.784.967,50	0	444.627,80	0,00	53.359.010,30	Kamatna stopa 2%; dodatna naknada sa troškove 0,5 %, naknada za posebne obaveze 0,5%	01.03.2020 01.03.2040	01.03.2015 01.03.2040	N/A	N/A
7	EBRD kredit broj 48.999 na iznos 76 miliona EUR	126.245.236,91	14.027.248,54	0	464.697,40	34.052,66	140.771.235,51	promjenjiva 1% + 6 mjesečni EURIBOR; 0,5 % naknade za nepovučeni dio kredita	20.02.2020-20.08.2030	05.04.2018-20.08.2030	N/A	N/A
UKUPNO I		686.492.789,41	88.430.900,25	0,00	2.023.857,90	34.052,66	776.981.600,22					

II KREDITI U POVLAČENJU

1	OPEC Fond za međunarodni razvoj kredit br. 1588 P na iznos 48 miliona USD	63.675.161,29	5.096.211,20		817.615,21	0,00	69.588.987,70	Kamatna stopa 3 %; naknada za servisiranje kredita 1,0 %	15.09.2019-15.03.2034	15.09.2016-15.03.2034	N/A	N/A
2	OPEC Fond za međunarodni razvoj kredit br. 1589 PB na iznos 24 miliona EUR	38.843.061,32	3.377.657,52		760.398,49	0,00	42.981.117,33	Kamatna stopa 4,5 %	15.08.2019-15.02.2033	15.08.2019-15.02.2033	N/A	N/A
3	EBRD kredit broj 47.372 na iznos 80 miliona EUR	102.038.074,47	11.337.563,84		372.157,78	103.351,71	113.851.147,80	promjenjiva 1% + 6 mjesečni EURIBOR; 0,5 % naknade za nepovučeni dio kredita	20.02.2020-20.08.2030	05.04.2018-20.08.2030	N/A	N/A
4	EIB kredit br.83.975 -100 miliona EUR	64.542.389,99	0		173.496,79	0,00	64.715.886,78	fiksna kamatna stopa za 1. Tranšu 1,06 %, fiksna kamatna stopa za 2. Tranšu 0,782%	15.10.2025-06.08.2045	15.10.2019-06.08.2045	N/A	N/A
5	EIB kredit br.86971 - 50 miliona EUR	39.116.600,00	0		44.577,98	0,00	39.161.177,98	fiksna kamatna stopa za 1. Tranšu 0,764 %, fiksna kamatna stopa za 2. Tranšu 0,587%	25.05.2026-14.08.2045	25.11.2020-14.08.2045	N/A	N/A
6	OPEC Fond za međunarodni razvoj kredit br. 12665P na iznos 27.150.000 USD	40.753.952,63	0		186.227,38		40.940.180,01	Kamatna stopa 3 %; naknada za servisiranje kredita 1,0 %	15.09.2023-15.05.2038	15.05.2021-15.05.2038	N/A	N/A
7	OPEC Fond za međunarodni razvoj kredit br. 12663PB na iznos 24.300.000 EUR	2.493.901,52	0		11.721,33		2.505.622,85	Kamatna stopa 4,7 %	15.09.2022-15.03.2036	15.03.2021-15.03.2036	N/A	N/A
8	EBRD kredit broj 49058 na iznos 180 miliona EUR; Tranša A 120 miliona EUR; Tranša B 60 miliona EUR	30.487.612,30	0		8.861,36	2.345.825,04	32.842.298,70	promjenjiva 1% + 6 mjesečni EURIBOR; 0,5 % naknade za nepovučeni dio kredita	30.09.2022-31.03.2033	31.03.2021-31.03.2033	N/A	N/A
UKUPNO II		381.950.753,52	19.811.432,56	0,00	2.375.056,32	2.449.176,75	406.586.419,15					
UKUPNO III (I+II)		1.068.443.542,93	108.242.332,8	0,00	4.398.914,22	2.483.229,41	1.183.568.019,37					

III OSTALI KREDITI

1	Overdraft-Ugovor o kreditu po transakcijskom računu br.1025706900000551 na iznos od 5.750.000,00 KM, Kreditor: Union banka d.d. Sarajevo	0	0	0	0	0	0	kamatna stopa na povučena sredstva iznosi 0,95 % p.a.	26.05.2020-26.05.2021	26.05.2020-26.05.2021	N/A	N/A
UKUPNO III		0	0	0	0	0	0					

UKUPNO: I+II+III	1.068.443.542,93	108.242.332,8	0,00	4.398.914,22	2.483.229,41	1.183.568.019,37
-------------------------	-------------------------	----------------------	-------------	---------------------	---------------------	-------------------------